

DOMOVINA

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovina“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 7-50 Din, polletno 18 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Še k volitvam v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

Razposlane so volilcem po pošti izkaznice in glasovnice za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Kam se bodo odločili? Kakšno stanovsko zastopstvo hočejo?

Na to vprašanje moramo predvsem reči: Kakor si bodo postlali, tako bodo potem obrtniki in trgovci počivali. To se pravi: oni so gospodarji svoje bodočnosti.

Ne vsi. So taki, ki se ne zavedajo, za kaj gre. To so od farovžev odvisni ali pa duševno zaostali volilci. Še se ni stanovska zavest trgovca in obrtnika polastila vseh. Še so taki, ki delajo za posvetno moč duhovniškega stanu, svoj lastni trgovski in obrtni stan pa zaničujejo. Kako more trgovec voliti konzumarje, ki hočejo samostojno trgovino izbrisati s sveta in uničiti tudi obrtnike? Odpirajte oči tem slepcem, naj ne pljujejo v lastno skledo.

V boju si stojita nasproti dvojne kandidate: farovške (konsumarske) in stanovske. Kot predsednik SDS sem že julija izjavil in pri tem je SDS vedno ostala, da stranka prepušča Zbornico za trgovino, obrt in industrijo trgovcem in obrtnikom z željo, naj pač stanovske organizacije same postavijo kandidate. Tako se je tudi zgodilo.

A to ni bilo prav SLS in njenim pomagačem. Kupili so si tudi nekaj radičevcev, ki so itak pri vsaki politični nečednosti zraven kot pomočniki in so že davno nehali biti napredni. Napisali so na listo za parado nekaj radičevcev, da temeljito propadejo na takih mestih, kjer ne morejo prodreti. Ko je SLS videla, da more dobiti zase tudi napredne izdajice radičevce, je upala, da pogoltne vse in je začela obupen boj proti trgovskim gremijem in obrtnim zadrugam, to je proti stanovski organizaciji.

Farovž proti stanovski neodvisnosti trgovcev in obrtnikov, ti dve fronti sta postavljeni. Na eni strani farovški kimovci s svojimi pomočniki, na drugi pa samostojni trgovci in obrtniki, proti katerima vrši SLS boj, ker sta tako «drzna», da hočeta biti v svoji hiši svoja gospodarja.

Gre to pot za čast in ugled trgovskega in obrtniškega stanu! Ali že mislita s svojo glavno? Ali zanju misli in gospodari farovž?

Vsak samostojno misleči obrtnik in trgovec, naj bo samostojni demokrat ali kaj drugega, bi moral te dni stopiti med boritelje in

agitatorje ter do zadnjega glasu pridobiti tovariše za listo stanovskih organizacij. Ne puščajte vsega dela drugim! Vsakdo mora čutiti svojo odgovornost. Če bi postala Zbornica za trgovino, obrt in industrijo podružnica

naših farovžev in konsumarska centrala, bi bili krivi tisti, ki čakajo, da delo opravijo drugi.

Usoda trgovskega in obrtnega stanu, njegova čast in blagostanje se te dni odločujejo. Če bodo zavedni možje napeli vse moči, bo gotovo zmagal obrtniški in trgovski stan.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Cerkveni davki in izsiljevanja

(Z dežele)

Prav na mestu je bilo, da je nar. poslanec g. dr. Žerjav pisal v «Domovini» enkrat tudi o cerkvenih davkih. Baš v «Domovini» se je večkrat poudarjalo, da so to mnogo večji davki za podeželsko ljudstvo, kakor vsi drugi državni, cestni in občinski. Od občinskih davkov pa se zopet uporabi pogostokrat prav znaten del za cerkvene namene, popravila farovžev in podobno.

Res, zadnji čas je že, da se enkrat vse to uredi ter reši podeželsko ljudstvo krivičnega bremena v raznovrstnih plačilih, prispevkih in vsakovrstnih dajatvah pod imenom raznih bér v pridelkih in denarju.

Zadnja leta po vojni se je največ izdalo za nabavo novih zvonov. Vsote, izdane za zvonove, gredo v milijone dinarjev. Res, zvonovi so bili pobrani in nič bi ne rekli, ko bi se bili nabavili primerni krajevnim potrebam, a tu se je med posameznimi župnijami, prav za prav med posameznimi župniki kar tekmovalo, kdo bo napravil večje zvonove ne glede na to, kje in kako se bo dobil denar. Navadno se povabi nekaj najvnetežjih pristašev SLS, ki brez vsakega pomisleka pritrdijo vsemu, nakar se tu in tam začnejo pobirati prostovoljni prispevki, a obenem se že kar naročajo zvonovi; potrebni denar vzamejo v posojilnici, katerega je treba dandanes visoko obrestovati, s čimer se stvar še izdatno podraži. Drugod zopet kratkomalo razdele vsote kar po davku. Kolikor plača ta ali oni državnega davka, v istem razmerju se zahteva od njega plačilo za zvonove, popravo ali razširjenje cerkve. To se vrši večinoma brez vsakega uradnega postopanja. Pri izter-

jevanju se preti onim, ki se uprejo, da jim ne bo zvonilo, ko bodo umrli ali pa le z enim zvonom, četudi se zvonjenje plača.

Bilo je že več takih primerov na deželi, da se umrlim ni zvonilo ali le malo z enim zvonom, ker niso hoteli prispevati zahtevane vsote, ki v največ primerih presega njihove premoženjske razmere, pač pa so bili pripravljani plačati zvonjenje. Kakor pri zvonovih tako je tudi pri cerkvenih napravah, popravah pri župnišču in cerkvi. Ljudje večinoma prvi hip niti ne pomislijo, kako težko šteti krvavo zaslužene stotake, v mnogih primerih tudi tisočake. Ko pride do tega, se marsikomun še odpro oči. Eden ali drugi sicer plača, drugi bolj odločni se pa upro.

Če smo to zapisali, še ne rečemo, da ni potreba cerkva, župnišč in drugega. Ne, to nam niti na misel ne prihaja, pač pa je naša želja in zahteva, da se že enkrat tudi tu naredi red. Kakor so n. pr. pri šoli šolski odbori, tako se naj že enkrat tudi pri cerkvi uredi na isti način. Kjer je treba poprave, se mora ta izvršiti. Mislimo, da ga ni med nami v naši stranki, ki bi temu ugovarjal, kjer se pokaže resnična potreba. Odločno bomo pa proti nepotrebnim prezidavanjem. Dobro je nam znano, da se dobe duhovniki, ki varujejo svoje župljane pred nepotrebnimi plačili.

Zato je res, kakor piše poslanec g. dr. Žerjav: «Čisti računi, kontrola, to je potrebno v cerkveni upravi prav tako kakor v občini in državi.» Tega si žele posebno napredni kmetje, ki so bili doslej pri tem najhujše udarjeni in izrabljeni.

Politični pregled

Zadnje poročilo iz Beograda pravi, da se bo Narodna skupščina

sestala 4. oktobra k slavnostni seji, ker bodo obiskali našo prestolnico Beograd češkoslovaški narodni poslanci, 100 po številu. S tem oni vračajo poset našim poslancem, ki so lani potovali po Češkoslovaškem, in gotovo bo tudi letošnje svidenje med parlamentarci obeh bratskih narodov podalo nov dokaz neomahljive vzajemnosti med Jugoslavijo in Češko-vaško.

Pričakuje se, da bo Narodna skupščina po svojem sestanku takoj pričela z nadaljeva-

njem dela. S tem bo v našem političnem življenju zopet nastopila živahnost, ki se itak pričakuje takoj po Pašičevem povratku iz letovišča Monte Karla. Pašičevi ožji pristaši in prijatelji so zadnje čase pričeli silno podjetno in vsestransko delovati na tem,

da Pašič pride zopet na krmilo vlade ter da vzpostavi disciplino v radikalski stranki, ki postaja vedno bolj razdrapana. V vrstah radikalskih volilcev, posebno v Bosni in Dalmaciji, se pojavlja vedno očitnejši odpor proti vodstvu radikalske stranke in proti zvezi z Radičem. Radikalski voditelji ugibajo, kako

bi dosegli novo zvezo s kako drugo stranko. Z bridkostjo uvidevajo, kako se nad njimi maščuje besedolomstvo, ki so ga lani zagrešili s tem, da so razbili Narodni blok in se spajdašili z Radićem, potegnivši ga iz luknje v zidu in iz zapora naravnost na ministrski stolček. Ob popolni jalovosti radikalno-radićevske vlade in ob neprestanih komedijah, ki jih uprizarja zagrebški Stipa, si želijo zopet močne in dosledne politike, kakor jo je provajal Narodni blok. Toda njihovi napori so zaman.

Voditelj SDS Svetozar Pribićević

nadaljuje svojo agitacijo po Dalmaciji in Bosni, kjer posečajo njegova velika javna zborovanja tisoči in tisoči donedavnih pristavev drugih strank, ki priznavajo doslednost samostojno-demokratske jugoslovenske politike za edino pravilno in burno odobravajo Pribićevićeve izjave, kjer pravi:

Radikali naj sami posrebajo čorbo, ki so si jo skuhalo z Radićem! Samostojni demokrati ne bodo niti s prstom mignili, pa makar propade cela radikalna stranka!

Stepan Radić se zaenkrat nahaja v Ženevi kot delegat naše države na zasedanju Društva narodov. Da se ga rešijo vsaj za nekaj časa, so torej morali radikali tudi letos pogoltniti to sramoto, da so v Ženevo pred lice vsega sveta poslali moža, ki jih je prej cele tedne na svojih shodih napadal in sramotil. Preden je naš zunanji minister dr. Ninčić odpotoval v Ženevo, je povabil k sebi g. Pribićeviča ter izrazil željo, naj tudi g. Pribićevič gre v Ženevo, da se seznanji z vodilnimi evropskimi politikami. A g. Pribićevič je samozavestno odvrnil gospodu dr. Ninčiću, da za sedanjo zunanjo politiko naše države ne mara biti odgovoren niti posredno kot opazovalec, a da vohče ne more biti nikjer tam, kjer se nahaja tak človek, kakor je Radić...

V ponedeljek je bil na prvi seji Društva narodov

dr. Ninčić izvoljen za predsednika letošnjega zasedanja,

kar si naša država lahko šteje v čast. Velikega pomena je, da bo te dni Nemčija kot veselila

sprejeta v Društvo narodov in da bo ravno dr. Ninčić izvršil predpisane ceremonije. Značilno je, da baš zastopnik Jugoslovenov kot predsednik zasedanja Društva narodov ponudi roko v pozdrav zastopnikom one Nemčije, ki je pred 12 leti začela skupno s habsburškimi trinogi vojno. Na drugi strani pa ima dr. Ninčić kot predsednik zasedanja precej vezane roke in se ne bo mogel udeleževati v obrambi naših interesov, ki jih nameravajo ogrožati Bolgari, stremeč za tem, da na letošnjem zasedanju izzovejo razpravljanje o Makedoniji, katero si navzlic mirovnim pogodbam hočejo lastiti za svojo. Z upravičeno radovednostjo lahko pričakujemo nadaljnega razvoja dogodkov v Ženevi kakor tudi doma v naši notranji politiki.

DOPISI

LOČE PRI KONJICAH. Dne 29. avgusta t. l. sta priredila gg. dr. Kukovec in Švikaršič pri nas radićevski shod. «Kmetški list» od 1. t. m. piše, da je bilo na shodu okrog 250 do 300 udeležencev. Vsak udeleženec pa mora priznati, da je bila samo ena soba polna poslušalcev, ki so imeli toliko prostora, da so lahko sedeli pri petih mizah. V najboljšem primeru se je moglo naštetih 50 ljudi, od katerih pa je bila gotovo ena tretjina drugega mišljenja. Pisec teh vrst je imel vtis, da niti polovica ljudi ni razumela, kaj je dr. Kukovec prav za prav hotel povedati. Značilno je, da se vodstvo navzočim poslušalcem ni upalo povedati, kdo je v krajevnem odboru za občino Loče, češ, saj se bodo imena objavila v «Kmetškem listu». No, čitali smo imena tega odbora, za katerega radićevski stranki prav iskreno čestitamo.

DOL PRI HRASTNIKU. V predzadnji «Domovini» se je spomnil dopisnik na prezaposlenega kaplana g. Jakoba ter opisal njegovo agilnost. Omeniti se še mora, da njegova agilnost in požrtvovalnost sega celo v Laško, kjer pridno sodeluje pri novoustanovljenem SLS konsumu, katerega je tudi soustanovitelj. Gostilna, katero je kupila zadruga v bližini cerkve, baje prav dobro

uspeva. Hudomušneži pravijo, da je sedaj vseeno, če presedijo mašo v cerkvi ali gostilni, ker so mnenja, da jim g. kaplan ne bo štel v greh in je baje zelo zadovoljen, ako dobro uspeva zadruga, pri kateri sodeluje z vso požrtvovalnostjo. Kaj bodo rekli gostilničarji in drugi obrtniki?

SV. TROJICA V HALOZAH. Dolgo že ni bilo nič slišati iz naše fare. Zategadelj se sedaj zopet oglasimo in prosimo, da nam daste majhen prostor, da obrazložimo naše težnje in želje. Tudi pri nas smo zaradi poplav in neurij dosti trpeli. Za, naša davčna oblastva tega ne upoštevajo, ampak menda sodijo, da je nad našo faro držal Bog dežnik, ker pošiljajo ob času, ko je ljudstvo zadela nesreča, obvestila o dohodnini, ki se je pripisala za leto 1926. Prosimo, da nam pošljete še vprašanje, kake so poškodbe, ne pa samo, kakšni so dohodki. — Pa še eno moramo omeniti: Našemu g. župniku ne da politična žilica miru. Neka stranka je prišla v župnišče v uradni zadevi in g. župnik je menil, da je ista hiša na slabem glasu zato, ker se tam čita «Domovina». Vprašamo g. župnika: Kaj pa veste slabega od nas, ki ne trebimo ravno v klerikalni rog? Ali smo mogoče tatovi, požigalci? Koliko ljudi pa čita v naši državi vaše časopise? Potem je več kakor tri dele ljudstva na slabem glasu. Zato le počasi, g. župnik, verjemite, da smo prav odločni pošteni, le med klerikalce se ne bomo nikdar štulili.

SV. MARJETA NIŽE PTUJA. Naš kaplan prav rad nadzoruje faro, kje je kak njemu neljub častnik. Poskuša z osebnim odgovarjanjem, če pa to ne pomaga, tedaj napravi koncept, katerega naj naročnik prepíše in pošlje upravi. Gospodu kaplanu nujno svetujemo, naj naš pusti v miru, če pa ima časa na razpolago, tedaj pa naj nam kaj pove o Slomškovem domu, za katerega se pobira že par let, a še vedno ni dogotovljen. Pa še eno prošnjo imamo. V naši fari se brezobzirno berači enkrat za eno, drugič za drugo ne baš nujne stvar. Po vojni smo nabavili zvonove, za tem gradili mežnarjijo, letos pa se je še pobiralo za jaslice, ki stanejo 5000 Din. Ti izdatki znašajo čez en milijon, in to se pač pozna na žepu faranov. Dvomimo, da je gospod kaplan v eno ali drugo stvar kaj prispeval, nas pa vedno nadleguje. Če ne daš, se zameriš, obzirnost pa se ne pozna. Svoječasno smo nabavili svečnike, kar tudi ni bilo zastoj,

Soteščan:

Zmešnjave

(Dogodbice iz vaškega življenja.)

(Dalje.)

Nato je župan naročil pri tesarju novo brv ter jo je dal položiti čez potok. Stroške je naložil občini v poravnavo. Vaščanom je predsedalo njegovo oblastno postopanje in vsote niso hoteli povrniti. Zbrali so se pri Kričaju in sklenili županu eno zagosti. Podkuril jih je Lojze, ki je ravnokar prišel iz zapora. Rekel jim je, da morajo brv slovesno otvoriti.

Sosedje so nekaj časa ugibali, kaj name-rava. Vedeli so, da je za to svečanost potrebna prisotnost župana, ki bi jim najbrž od-rekel udeležbo.

«Saj ga ne bomo vabili,» jim je Lojze po-jasnili. Župana bomo naredili iz slame in ga praznično oblekli. Masko za obraz bom že kako preskrbel.»

Družba se je glasno zakrohotala. Raz-umela ga je in sponolnjevala prejšnji načrt. Lojze se je takoj napotil v sosednjo vas k slikarju, ki mu je izdelal potrebno masko. Zvečer se je vsa vas zbrala ob potoku, od-koder se je jel razvijati sprevid.

Nekdo iz vasi je nesel naprej zastavo — veliko rjavo vrečo na dolgemu drogu. Fant je v samokolnici peljal slamnatega moža, ki je predstavljal župana. Ves mu je bil podoben, slikar je dobro pogodil njegov obraz. Za njim sta stopala dečka s kobilnico, z loncem, pri-trjenim na žico, v katerem je na žerjavici tlelo staro usnje. Tem je sledil godec s har-

moniko na čelu pevcev, posnemajočih žival-ske glasove.

Slavnostni prostor ob potoku je bil pri-pravljen na svečanost. Raz drevje so visele stare cape namesto mlajev in zastav. Brv je bila ovita s trnjem in koprivami.

Samokolnico z «županom» so zapeljali pred mostiček in izvršili slovesno «kro-nanje». Krono so izrezali iz buče, ter so mu jo posadili na glavo. Lojze je stopil na brv kot slavnostni govornik. Ves ta prizor je fotografiral vaški hudomušnež; v bližnjem grinu je odrezal rogovilo, katero je zasadil na vzvišeno mesto in pokril s predpasnikom. Nato se je sklonil za aparat in posnemal foto-grafa.

Slavnost se je končala pred sodiščem. Žu-pan ni mogel mirno prenesti izkazane «časti» ter je iskal zadoščanja. Skoro vsa vas je mo-rala v sodnijo po kazni za slavnostno pri-reditev. Staro sovraštvo je nenadoma vnovič zagorelo.

Medtem, ko so nekateri obsojali župana, so drugi ugibali, kako bo končana zadeva med Brdarjevimi Ivanom in Kodreževim Mico. Vkljub svoji nedolžnosti je imel Ivan malo pristašev, zakaj z materjo sta delali na vse pretege, da sta mu odbili naklonjenost in so-čuvstvovanje. Oče Kodrež pa le ni mogel pregnati dvomov, katerih se je nalezal od onih, ki so namigavali, da Ivana ne zadene nobena krivda.

Neke nedelje so mu nagajali fantje v go-stilni pri Srnjaku, kjer so ga skoro prepričali, da bo Mica pri obravnavi pogorela. Debele

solze so mu lile radi tega po obrazu in ka-pale v kozarec.

Ko se je izjokal, je poizkusil z zmerjanjem, toda fantje ga niso marali dolgo poslušati. Prepovedali so mu vsako trdo besedo. Kar žarela je iz njega togota, posebno še, ker ji ni mogel dati duška, da bi se ohladila.

V svojem silovitem srdu se je spomnil mesta, kjer ukazuje on kot neomejeni gospo-dar. Tu se bo lahko ponesel, zmerjal in delil klofute. Odpravil se je domov in sedel ob-lastno za mizo.

«Katra, sem!» je poklical ženo. «In Mica tudi!»

Poznali sta ga, da se ga je nalezal, in ve-deli, da je treba ubogati, kadar govori s takim glasom. Gorje, ako bi se mu protivile v ta-kem položaju.

«Sedita!» je zapovedal in pokazal s prstom, kam se morata posaditi.

Molče sta se spustili na klop in čakali po-velja. «Pravijo, da ne bo kaj jesti...» je za-rohnel.

«Od česa?» je Katra vprašala trepetaje.

«I no, od godbe, ki sta jo izkuhali...»

«Danes sem dobila poziv od sodišča, se je oglasila Mica, vedoč, kam merijo očetove besede.

«Karel, ne boj se, vse je urejeno,» je do-stavila mati.

«Vraga je urejeno. Mežinec je rekel pri Srnjaku, da boš propadla s svojo sleparijo, in gostilničar je prikimal.»

«Kaj jih briga! Povem vam, da je zadeva v najlepšem redu. Samo sodniškega pečata še manjka, pa bom zmagovala.»

toda, kakor vidimo, jih prav redko uporabljajo. Tudi mežnar je imel desetletja prostor, samo sedaj ne več, morala je biti nova stavba. Gospod kaplan, če kaj rabite, samo nabavite in plačajte, nas pa pustite!

BOŠTANJ OB SAVI. Prostovoljno gasilno društvo si je nabavilo od tvrdke Smekal novo brizgalno, katere blagoslovljenost je bilo v nedeljo 5. t. m. Kumovala je ga. Franja Jakilova. Pri veselici je svirala poleg krške tudi domača, pred dobrim pol letom osnovana gasilska godba. Čisti dobiček bo za pokritje ostalega dolga na brizgalni in godbenih instrumentih.

ST. PAVEL PRI PREBOLDU. Že dolgo pričakovana motorna brizgalna prostovoljnega gasilnega društva Groblje ob Savinji je končno prispela. Prevoz iste se je vršil v nedeljo 22. avgusta t. l. z veliko slovesnostjo. Sprevod je otvorila konjenica gasilnega društva, kateri je sledila vsa v cvetje in zelenje odeta brizgalna. Za njo je korakalo članstvo, tem pa je sledil voz z domačimi dekleti, ki je bil tudi lepo ozaljšan z zelenjem. Po prihodu se je brizgalna preizkusila ob navzočnosti zastopnika tvrdke. Uspeh je prav dober. Brizgalno je izdelala tvrdka Smekal iz Smichova pri Pragi. Več sto ljudi je prignala radovednost, da vidijo, kako bo delovala motorka. Po vaji se je vršila na vrtu g. Sadržnika lepo uspeša domača zabava. Blagoslovitev nove brizgalne bo v nedeljo 19. t. m. na kar se sosedna društva opozarjajo in najljubneje vabijo.

SV. DUH NAD LAŠKIM. Gospod urednik, zelo redko se bere v Vašem cenjenem listu kak dopis od nas, zato si dovoljujem kot naročnik par besed glede letošnjega vinskega pridelka: Ker smo imeli skoro celo leto le deževno vreme, smo se bali, da bomo letos imeli bolj slaba vina. Toda sedanje solnčno vreme je celo stvar spremenilo in smemo upati, da bomo imeli boljše vino kakor je bilo lansko, vendar pa ga bo veliko manj. Ljudje imajo v naši okolici še precej dobrega starega vina na prodaj, toda kupcev je le malo. — Od zadnjih volitev v Narodno skupščino se ni za nas nihče zmenil, sedaj pa, ko se bližajo volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, pa lazijo okrog nas razni agitatorji klerikalne liste. Toda, gospod urednik, bodite prepričani, da je pri nas vsaka agitacija od SLS in g. Jelačina brezuspeš-

na, ker mi bomo volili stanovsko strokovno listo. Ako so pri tej listi v večini demokrati, pomeni to samo, da imajo demokrati res najboljše prvo-boritelje za obrtniški stan. — Dne 1. avgusta t. l. smo imeli pri nas velik požar. Treščilo je v poslopje g. Alojzija Gorenc, kateremu sta pogoreli do tal dve poslopji, obe polni mrve in žita. Gorenc je bil zavarovan pri zavarovalni banki «Slaviji» v Ljubljani, katerega mu je škoda takoj cenila in ves zavarovani znesek tudi takoj izplačala. Škoda je le, da g. Gorenc ni bil za žito zavarovan.

VERŽEJ. Voda je avgusta t. l. zaradi narasle Mure državno cesto, ki vodi proti prometnemu mostu, tako poškodovala, da je promet z vozovi za nekaj časa izključen. Sedaj se narava sama kruto maščuje nad izvršenimi slabimi projekti, lani nad železniško progo, letos pa nad državno cesto. Vzrok vsem tem poškodbam je ta, ker se ni hotelo napraviti dovolj propustov za vodo ne pri cesti, še manj pa pri železnici. Škoda trpi država, še v večji meri pa tukajšnje prebivalstvo, kateremu je letos že drugič zastran zadržavanje vode skozi cesto in železniško progo poplavelo polja in travnike. Tega bi ne bilo, če bi se merodajni faktorji pri gradbi ozirali na mnoge utemeljene prošnje in želje sedaj trdo prizadete prebivalstva. Ampak takrat je bilo vse bob v steno. Zaprošilo se je tudi za tri nove propuste na železniški progi med Dekleževjem in Veržajem. Ti propusti so bili tudi dovoljeni in vsi komisijonalni ogledi izvršeni že pomladi. Ampak gospodje menda mislijo, da je s tem stvar gotova, ker o kakem začetem delu ni duha ne sluha. Kako neki? Oni most, ki mu je voda že lansko leto meseca novembra izpodnesla stebre, še vedno stoji na lesenih pomožnih pilotih ter bo menda stal, dokler ne bo nesreče. Glede regulacije Mure in obrambe obrežja pa je škoda izgubljati besed. Bomo pač morali z boleščjo v srcu opazovati, kako nam trga Mura kos za kosom od naših zemljišč.

PREKMURJE. Nedavno je nan tej strašnij dež naprava silno škodou. Eti gori po bregaj nan je voda na dostaj mestaj zemlou dol ž njiv odplavila in po grabaj otavo zblatila tak, ka mammo naednok dvojno škodou. Po ravni naj je bilo poule drgoč pod vodov. Vej smo mi mislili, ka jesenka žetev bogša bo, kak pa strmena. Kak se

nan zaj vō kaže, de slabša. Po nešternih krajih so bile njive 40 do 70 cm pod vodov. Naj bi zaj se eti gospodje, šteri dačo notri pobirajo, sami vō-poglednoli, ka de nan letos mogočno pripovati in kaj ne. Tudi naj malo z nami smilenje majo in preštiklejo, ka mi telko dače nemo v stani plačevati.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. V «Domovini» smo že enkrat pisali, da imajo v Koračkem vrhu dihurja v človeški podobi. Tedaj se ni vedelo, kdo je ta oseba. Sedaj pa je oko postave zgrabilo ljubiteljico kurje krvi, in sicer v osebi Matilde Buschbacherjeve, zasebnice v Koračkem vrhu. Postava jo bo sedaj naučila razlikovati med svojim in tujim.

JARŠE PRI DOMZALAH. Pred kratkim je zapustil našo vas upokojeni nadučitelj g. Tomo Petrovec, ki je služboval v naši šoli nad dvajset let. Bil je splošno priljubljen in spoštovan ter eden prvih organizatorjev napredne misli v naši občini. Preselil se je v Domžale. Želimo mu še mnogo let zdravja v zasluženem pokoju. Blagi nadučitelj, večkrat na veselo svidenje! Na njegovo mesto je prišel g. Šušteršič iz Kočevja. Upamo, da smo v njem dobili dobrega namestnika.

LJUTOMER. Tamburaško društvo «Sloga» v Ljutomeru uljudno vabi na plesno zabavo, ki se bo vršila v nedeljo 12. t. m. v prostorih hotela g. Alojzija Zavratnika v Ljutomeru. Začetek točno ob 5. popoldne. Vstopnina 3 Din. K obilni udeležbi vabi odbor.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ZIMSKA ŽETEV IN USPULUN.

Žitne rastline so podvržene raznim boleznim, kakor snetjavosti, snežni plesnji itd. Te bolezni močno znižujejo letni pridelok ali ga pa tudi popolnoma preprečijo. Znano je, da nam dela smrdljiva snet na pšenici vsako leto škodo, časih več, časih manj, ki je za malega posestnika zmeraj občutna. Snežna plesenj napada zimsko rž in pokonča tudi vso njeno posetev, tako da je treba

«Tudi jaz sem tako mislil, pa jim nisem mogel dopovedati. Hu, kako je vrelo v meni in kako so me srbele pesti! Takole bi bil priložil vsakemu posebej!» — Mož je dvignil koščeno desnico ter je pritiskal ženi krepko zaušnico.

«Pijanec!» je zarjula, četudi je bila vajena udarcev. «Tam bi se bil znosil, kjer si se našrl!»

«Doma sem in delam, kar hočem. Mica, ali si ti tudi doma? Vsak trenutek te lahko brcnem iz hiše, kakor žogo čez ograjo.»

Mica se je odmaknila očetu, ki ji je hotel pokazati, kako bi jo brcnil čez plot. Ubrala jo je za materjo proti rebri v leseno barako, kjer so hranili kmetje seno in otavo.

Karel je ostal doma za črvivo hrastovo mizo. Nekaj časa je vpil in klical ženo in hčer, pomiril pa se je, videč, da se mu ne umaknejo stoli, katere je pričel razmetavati v zadoščenje za očitke v Srnjakovih gostilni.

Mati in hči se tisti večer nista upali domov. Ostali sta v lopi na senu in premišljevali žalostno usodo. Menili sta se o bodoči sodnijski razpravi ter si pripovedovali, kako bosta govorili pred sodnikom. Načrt jima ni delal preglavice ter je bil lahko izvedljiv. Skrbela ju je edinole prisega, ki gotovo ne more biti pravična, ako jo bodo zahtevali.

«Nazadnje bom še zaprta, ako mi dokazujejo krivo prisego,» je Mico nenadoma zaskrbelo.

«Kdo bo pa vedel,» jo je mati osrčevala. «Ko bo zadeva končana pred sodiščem, bo pozabljena tudi med ljudmi.»

«Kaj pa greh? Ali bo vest tudi molčala?»

«Izganjati moraš slabe spomine in vžigati pogum. Kako svečo boš včasih prižgala v ta namen; šla boš tudi kam na božjo pot, kar izbriše veliko grehov.»

«Nisem strahopetna, a vendar se bojim. Ali ne veste, kaj je pripovedovala Peregrinka o tisti krivoprisežnici? Vse je videla krvavo, kamor se je obrnila. Ako so ji dali kruha, ji je bil krvav; obleka, ki jo je nosila, se ji je zdela namočena s krvjo. Vse to zaradi ene same krive prisege.»

«Ne bodi mevža in ne vdajaj se takim mislim. Domišljija te bo ugonobila. Saj vidiš, da Pavletu nimaš kaj vzeti, Ivana bomo pa že prisilili — za to so postave in sodniki.»

«Posledic me je strah...»

«Nič se ne plaši. Naposled bom še jaz začela trepetati. Predvsem me ne spominjaj Peregrinke in tiste babnice, groza me je, kadar mislim nanjo. Kdo ve, če ni imela kake bolezni!»

«Verujte mi, odnehala ne bom. Pogum premaguje bojazen.»

«Dekle, groza me je obšla. Ali ni nekaj zašumelo?»

Mica je namesto odgovora vztrepotala v glasnem kriku. Z vrha lope se je spustil nekdo po senu z močnim šumom in je obstal na tleh pred begunkami.

«Izvrstno, Mica!» jo je pohvalil iz teme moški glas. «Bodi stanovitna v hudobiji, vrag naj te osrčuje!»

«Pavle!» je kriknila preplašena. «Ti me zalezuješ?»

«Maram zate. Našla sva se slučajno. Poslovil sem se od Poharja in tovarišev. Zdajle odhajam tako daleč, da se ne bova zlepa videla.» Pavle je po teh besedah planil brez slovesa iz lope v temno noč.

Mati in hči sta se zarili v seno in molčali. Bala sta se, da bi ju zopet kdo ne poslušal in ne izvedel njunih skrivnosti. Šele proti jutru sta si upali zapustiti skrivališče.

Ivan je bil pred sodiščem obsojen v poravnavo sodnih stroškov in plačevanje preskrbnine za otroka. Mica je prisegla in sodnik je moral soditi. Fant je bil uničen.

Zadeva pa s tem še ni bila končana. Poravnati je bilo treba še nekatere psovke med prepirljivimi vaščani, ki so bili pre malo izbirčni v izrazih. Tukaj je denarna kazen pela svojo uničevalno pesem...

Kričajka slučajno ni bila prizadeta. Vse njeno prizadevanje je hitelo v smer, kako bi se prikupila Brdarju in Marjeti. Vsiliti ji je hotela Lojzeta za vsako ceno; zato je bilo prej treba nagovoriti očeta, da bo privolil v zakonsko zvezo in zapisal hčeri premoženje. Dobiti ga je hotela kje na samem ter se o tem porazgovoriti.

Počakala ga je v nedeljo po maši ter se mu je pridružila na poti iz cerkve. Oba sta se nekoliko zapoznala, ljudje so že davno odšli, pot je bila prazna daleč naokrog. Došla ga je nalašč vsa upehana ter mu je glede na cerkveno pridigo začela v najgrših barvah slikati Ivanov greh.

«Srce mi poka od žalosti,» se je solzil starec. «V vseh pridigah slišim in vse pobožne

spomladi setev preorati in kaj drugega sejati na tisto mesto.

Proti takim boleznim se je treba varovati. Danes imamo nekatera sredstva, ki so preizkušeno dobra ne le proti snetjavosti pri pšenici, ampak tudi proti tako imenovani zimski rženi plesnji. Tudi proti tako imenovani zimski rženi plesnji ali snežnji plesnji. Kot priznava tako sredstvo velja «uspulun».

Uspulun je barvast prah, ki ga prodajajo v pločevinastih in zalotanih pušicah (škatljah). V vodi je lahko raztopen. Rabimo ga na ta način, da z njegovo raztopino dobro poškopimo in zmehčamo pšenično seme ali ga pa v njej namakamo. Za škropljenje je treba dosti manj tekočine kakor za namakanje. Za 100 kg semena zadostuje 10 litrov vode, v kateri raztopimo 50 gramov uspuluna. Do dobrega poškopljeno in z mešanjem zmehčano seme pustimo potem 6 do 8 ur v kupu ležati, da se čim bolj navzame vnanja kožica tega sredstva in pomore bolezenski trosi, ki tiče na njej. Če pa hočemo seme namakati, je treba za 100 kg semena 40 litrov vode in 100 gramov uspuluna. Seme je namakati po eno uro, da je učinek uspuluna popolnoma izdaten. Če hočemo namočiti na pr. 250 kg semena, je treba po tem računu 100 litrov vode in 250 gramov uspuluna. Uspulun se dobi za člane in podružnice pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Proti snetjavosti pri pšenici se danes uspulun še najbolj priporoča, bolj kakor modra galica, ki lahko napravi na počenem zrnju tudi nekoliko škode, če zaide do klice. Uspulun vpliva pa tudi sicer ugodno na kalenje in na krepko rast mladih rastlin. Pri rži se pa uspulun izvrstno sponaša proti snežni plesnji, ki je večkrat vzrok, da nam rž segnije. Z uspulunom obdelano seme se krepko upira taki bolezni.

Uspulun rabimo z uspehom tudi pri spomladnem žitu, in sicer pri ovsu proti prašnati sneti. V tem primeru moramo seme po dve uri namakati. Na 100 litrov vode vzamemo tudi v tem primeru po 250 gr uspuluna.

JESENSKO GNOJENJE NA TRAVNIKIH.

Travniki potrebujejo jesenskega gnojenja s hlevskim gnojem ali pa z umetnimi gnojili. Na ta

način se dajo pridelki dvigniti, reja živine pa močno podpreti. Sedanja plevelnost naših travnikov, njih pičle in slabe košnje so naravna posledica naše maloskrbnosti, ki jo kažemo na travnikih. Večinoma poznamo le koso in grablje. Uspeh letine je pri nas najbolj odvisen od ugodnosti vremena. Če je vreme dosti vlažno, je košnja dobra, v nasprotnem primeru pa slaba. Preveč prepuščamo travniško rušo naravnim vplivom in premalo pomagamo sami, da bi nam bolj uspela. Preveč se zanašamo na vreme in premalo storimo sami, da bi se travniška ruša izboljšala. Na travnikih se da z gnojenjem še dosti več doseči. Pomisliti moramo tudi, da dobivamo v vlažnih letih res več krme, toda krmo, ki je bolj prazna in puhla. Nasprotno pa dosežemo z gnojenjem razne in velike koristi.

Prva in glavna korist tiči v tem, da dobimo košnje, ki so bolj bogate in bolj tečne, kar je za napredek naše živinoreje predvsem važno in potrebno. Drugič nam z gnojenih travnikov izginejo razne plevelne rastline, kar je tudi velikega pomena po naših krajih. Vsa ruša se bolj zgosti in postane bolj travnata. Izmed zelišč se pa pokažejo razne dobre detelje. Slednjič se pa gnojene travniki bolj uspešno upirajo suši kakor pa negnojene travniki. Vzroka tedaj dovolj, da se poprimemo rednega gnojenja tudi na travnikih.

Največ uspeha bomo dosegli, če bomo z domačimi in umetnimi gnojili menjavali, tako kakor delamo na njivah. Izmed domačih gnojil uporabljamo z najboljšim uspehom kompost, hlevski gnoj in gnojnice. Vmes si pomagamo pa z umetnimi gnojili. V poljedelskih krajih, kjer rado primanjkuje gnoja, so umetna gnojila posebno važna. Sedaj jeseni, ko mine čas paše, je treba z gnojili na travnike. Izmed umetnih gnojil sta se najbolj priljubili Tomasova žlindra in kalijeva sol. Tomasova žlindra vpliva ugodno tudi zaradi apna, ki ga rado manjka našim rastlinam. Sicer moramo pa tudi za dušik skrbeti, če ga manjka v zemlji. Rastline ga potrebujejo za tvorbo beljakovin, ki so najtečnejša snov v krmi. Umetno dodajamo dušik z apnenim dušikom in sicer že jeseni ali pa v zgodnji pomladi.

Zaradi enostavnega gnojenja postajajo danes za travnike pa tudi mešana gnojila važna. Izmed

prej omenjenih gnojil jemljemo za en oral po 200 do 300 kg Tomasove žlindre, 100 kg kalijeve soli in 100 kg apnenega dušika.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Cene žitu na svetovnih tržiščih so zopet oslabele. Na novosadski borzi so bile zadnje dni naslednje cene: pšenica 255 do 265 Din, oves 151 Din, turščica 154 do 160 Din, moka «0» 435 do 440 Din.

ŽIVINA. Cene ne beležijo znatnejših izprememb.

Kratke vesti

— **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo 7. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 798 Din 10 p do 802 Din 10 p, 100 nemških mark za 1344 Din 69 p do 1348 Din 68 p, 100 madžarskih kron za blizu 8 par, 100 italijanskih lir za 206 Din 99 p do 209 Din 19 p, 1 dolar za 56 Din 38 p do 56 Din 65 p, 100 francoskih frankov za 166 Din 71 p do 168 Din 71 p, 100 češkoslovaških kron za 167 Din 50 p do 168 Din 50 p.

— **Živinorejci gornjegrajskega okraja, pozor!** Dne 21. t. m. se bo vršil velik živinski in blagovni sejem v Rečici ob Savinji. Sejem bosta posetila tudi dva velekupca iz prevaljskega okraja, ki si nameravata na ta sejmski dan nakupiti okoli deset visokobrejih telic in par dobrih krav molznic. Živali morajo biti marijadvorskega plemena, vendar se ne bo gledalo natančno na pasemske znake in na krepak izraz konstitucije. Glavno je: dobra zajamčena mlečnost. Živinorejci iz gornjegrajskega okraja, ne zamudite ugodne prilike, da prodaste vaše plemensko blago za razmeroma višjo plemensko ceno, zato priženite na ta sejem odvišne visokobreje telice in krave marijadvorskega plemena! Prilika prodaje plemenskega blaga za plemenske cene se nudi le poredkoma.

— **Čvrste cene hmelju.** Na hmeljskem tržišču v Žatcu so cene v zadnjem času zelo poskočile in dosegle okrog 4000 do 4200 Kč za 50 kg (to je

bukve pišejo, da je greh... Res ne vem, kaj bi napravil. Ako mu dam kmetijo, bo moral plačevati, če ga pa razdedim, me bo preklinjal vse življenje. Kaj mi je storiti?»

«Veš kaj, Brdar, naredi, kar hočeš, samo kmetije mu ne daj,» je branila nevoščljivka. «Ali ni škoda denarja za Kodreževo Mico? Trudil si se, da si postavil hišo na noge, zdaj naj pa drugi uživajo sadove tvojih žuljev!»

«Prav imaš, Mica ne sme ničesar dobiti. Do pekla naj se rajši pogrezne celo posestvo; tam, kjer bi imela ona hoditi, naj nastane žvepleno jezero. Strašno bom trpel na onem svetu, če bom vedel, da gospodinji Mica na mojem domu.»

«Verjamem, verjamem. Saj se pa tudi smiliš vsakomur, kdor te pozna. Zavoljo tega je vse proti fantu, ker te imamo radi in Mice ne maramo. Ne veš, kako smo radovedni, kaj boš naredil?»

«I, kaj bom naredil? Dal mu bom nekaj dote, pa naj se poroči. Ampak ne na moje posestvo!»

«Prav, prav, Brdar, prav, prav! Prišel si na srečno misel. Saj imaš Marjeto — hčer, ki ti je podobna v besedah in dejanju. Kmetijo ji zapiši, zeta ji poišči!»

«Na to še nisem mislil. Glej, glej, s čim se bo treba še pečati! Saj res ni nazadnje slaba misel. Ampak izbirati bo treba. Tona, izbirati. To ni kar tako, ako človek išče naslednika!»

Dobro moraš preudariti, pa tudi dekletu pusti kaj veljati. Dovolj si se trudil, odloži delo ter si spočij na stara leta. Marjeta je ustvarjena za gospodinjo.»

«Pridna je, varčna in skrbna za hišo. Povsod je na mestu: v kuhinji in na polju.»

«Saj vemo, saj vemo. Kar po petah se zasuče, da je veselje. Nobeno delo se ji ne ustavi.»

«Gibčna je, gibčna, in pa urna, urna...»

«Kakor naš Lojze. Veš, ne hvalim ga, kakor nekatere matere hvalijo svoje otroke. To pa lahko rečem, da mu ni zlepa enakega v okolici. Priden je, varčen in previden pri vsakem koraku. To bi bil gospodar!»

«Nič si v svoji hiši bolj ne želim, kakor vrlega gospodarja. Mirno bi se spočil na starost v zavesti, da je kmetija v dobrem vodstvu, v katero se zaman zaganja nevihta današnjih slabih časov.»

«Vidiš, naš Lojze bi bil vreden tvojega zupanja. Vse dobre lastnosti ima na sebi, slabe pa nima, kakor resnično živim. In na vsako delo se razume, da ga ni treba plačevati. Ne veš, kako hitro čevlje zašije, orodje popravi in novo naredi. Streho ti kar sam pokrije, povsod ga hvalijo kot dobrega pokrivalca. Potem pa dota, dota! Brdar, Lojze ne pojde prazen od doma! Pri nas imamo, čeprav ne bahamo, kot nekateri bahajo.»

Sline so se cedile staremu Brdarju po vsem tem, kar mu je povedala zgovorna Kričajka, četudi je vedel, da se rada pohvali. Poznal je Lojzeta, ki mu je ugajal pri delu in v obnašanju. Tudi Marjeta bi se ga ne branila, če bi ji dal kmetijo.

Vedno bolj sladka in mehka je postajala Kričajka, videč, da padajo njene besede na rodovitno zemljo. Samo Ivan ji je bil tisti bo-deči trn, katerega mora iztrebiti, in Marjeta bo Lojzetova nevesta.

Žalosten je Ivan opazil očeta v družbi vaše klepetulje na poti od maše. Slišal je izza ogle, kako mu je nekaj pripovedovala, pri čemer ji je bila vsaka druga beseda Lojze in Marjeta. Slutil je, da se nekaj kuha za njegovim hrbtom.

Tisto popoldne je Kričajka neprenehoma lovila Marjeto. Povsod se ji je nastavljala, toda Ivan je bil vedno zraven in preprečil vsako srečanje. Zmirom pa jima ni mogel slediti in tako se je navihani sosedu posrečilo, da jo je zvalila k sebi na dom. Posledica temu je bila, da so imeli hči, mati in oče tisti večer zaupen pomenek.

Pozno po tem razgovoru je poklical Brdar Ivana k sebi v sobo. Že dolgo nista spregovorila besedice, zato je bil sin radoveden, kaj mu ima tako nenadoma povedati.

«Povabil sem te, da se nekaj pomeniva,» ga je trdo nagovoril. «Stvar mora biti enkrat končana.»

«No, le povejte, oče!»

«Od hiše mi pojdi! Spravi se, kamor hočeš; čim delj greš, tem bolj mi boš ustregel. Nekaj dote boš že dobil, drugega pa pri hiši nimaš iskati.»

«Ne pojdem. Ali mislite, da me boste pognali kakor psa, ko se ga naveličate? Vaš sin sem in hočem svoje pravice...»

«Plačilo za sramoto, kajneda?»

«Oče, moja vest je čista...»

«Pojdi, čemu besedičiš. Pripelji mi pričjo in odštel ti bom doto, ki ti je namenjena. Ali me razumeš?»

«Ne maram denarja. Sin je vreden kaj boljše in pričakuje kaj drugega od očeta.»

okrog 134 do 141 Din za kilogram). Precej so cene poskočile tudi v Savinjski dolini. Nakupovalci savinjskega hmelja so s kakovostjo precej zadovoljni.

„EDINOST“

VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE
MLADINE V LJUBLJANI

Strahinj, V nedeljo 12. t. m. ima tukajšnja «Edinost» svoj prvi občni zbor v prostorih g. Ferjanca. Na dnevnem redu so volitve novega odbora in raznoterosti. Vsi člani naj se tega zbora udeležijo polnoštevilno in točno. Začetek občnega zbora ob 3. popoldne.

Več tisoč rudarjev na cesti

Ljubljana, 9. septembra.

Te dni je prometno ministrstvo nenadoma odpovedalo vsem zasebnim premogovnikom dobavo premoga za državne železnice. S tem je bila najhujše prizadeta Trboveljska premogokopna družba, ki je zalagala poleg ljubljanske tudi zagrebško, subotičko in beograjsko železniško direkcijo. Dobava premoga za državne železnice je obsegala polovico drvene proizvodnje, to je okrog 250 vagonov.

Odpoved dobave premoga ni le velik udarec za naše gospodarstvo, temveč še večji za rudarje, ki so prišli s tem ob svoj kruh. Trboveljska premogovna družba, ki je največje podjetje te vrste v državi in ki zaposluje nad 8000 rudarjev, je bila zaradi tega koraka prisiljena, da je takoj odredila velike omejitve v svojem obratu. Takoj po sprejemu ministrske odredbe je družba ustavila ves obrat v Hrastniku, s čimer je izgubilo zaslužek 1500 rudarjev. Nadalje je bilo ustavljeno obratovanje v premogovniku v Kočevju, kjer je bilo zaposlenih okrog 500 rudarjev. Včeraj je družba ustavila še ostale doslej delujoče obrate. S tem je bilo postavljeno okrog 8000 rudarjev z družinami vred na cesto. Kakor pa se zatrjuje, se je danes delo v nekaterih obratih zopet obnovilo.

Kaj pomeni taka nezaposlenost tik pred zimo, ni težko uganiti. Postopanje državne uprave je sploh nerazumljivo. Domneva se, da hoče ministrstvo s tem korakom izvajati pritisk na podjetnike, da bi se dosegle nižje cene. Še bolj neumljiv je korak prometnega ministra, ki namerava, kakor se govori, kriti potrebo državnih železnic za primer, da ne bo prišlo hitro do sporazuma, z uvozom inozemskega, predvsem poljskega premoga. Nerazumljivo je, zakaj naj se uvaža še dražji inozemski premog. Takšno varčevanje pomeni dejansko povišanje stroškov za polovico, obenem pa spravlja ob kruh na tisoče rudarjev. Upati je pa vendarle, da bo prometni minister uvidel strahotnost tega početja in preklical svojo odredbo. V Beograd se bo podala posebna deputacija Delavske zbornice in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani pod vodstvom gospoda Ivana Mohoriča, ki bo posredovala v sporu med premogovniki in prometnim ministrom.

Polom Jelačinovega shoda v Črnomlju

Črnomelj, 6. septembra.

Že nekaj dni pred shodom so se razpošiljala v Črnomlju vabila za Jelačinov shod, ki se je vršil v nedeljo dne 5. t. m. v hotelu Lakner v Črnomlju. Za ta shod so seveda z vsemi silami agitirali tudi naši klerikalci. Na dan shoda okrog 5. ure popoldne je prispel ogromen luksuzni avto z gg. Jelačinom in Ogrinom ter zapeljal na dvorišče omenjenega hotela. V Črnomlju kakor tudi v samem hotelu je bilo vse prazno, ker so se nekateri podali kopat, drugi na sprehod, tretji pa so se razgubili po zidanicah, tako da na shod Kastorja in Poluksa klerikalne politike ni mislil nihče. Videlo se je, da sta se nahajala oba gospoda v zelo slabem razpoloženju.

Na njuno srečo se je vendar našlo nekoliko agitatorjev, ki so takoj, čim so čuli, da sta ljubljanska gospoda prispela, začeli begati na vse strani in bobnati ljudi na shod. Posebno vnet je bil neki klerikalni general iz Črnomlja, ki je

nekatero napredno obrtnike naravnost vlekel v hotel.

Končno se je shod otvoril pred skoro prazno dvorano. Gospoda Jelačin in Ogrin sta na dolgo in široko razlagala vse ono, kar smo že nešteto-krat čuli in čitali, nista pa nam hotela povedati, tistega, kako bosta veletrgovca g. Jelačin in veleindustrijec g. Ogrin skrbela za potrebe malih trgovcev, branjevcev in sejmarjev. Nista hotela povedati, da sta samo slepo orodje klerikalne politike, ki ima za cilj, da dobi v svoje roke važno korporacijo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Nervozna in obupna agitacija naših klerikalcev po vsej Beli Krajini nam jasno pove, za kaj gre pri teh volitvah.

Naj nas Jelačinovi, Ogrinovi in Pucljevi agitatorji še tako prepričavajo o nasprotnem, mi zavedni in napredni trgovci ter obrtniki ne bomo šli z njimi pod nobenim pogojem. S klerikalnimi voditelji, ki pošiljajo v Rim naše žene, može, mladino in otroke zapravljat denar, nočemo imeti ničesar skupnega, ker jih predobro poznamo kot največje zlo Slovenije. Gospoda Ogrin in Jelačin sta doživela v srcu Bele Krajine tak polom, kakršnega smo jima mi želeli. Mi, zavedni trgovci in obrtniki v Beli Krajini, bomo glasovali za stanovsko listo trgovskih gremijev in obrtniških združenj, to je za ono listo, na kateri so imena onih uglednih trgovskih in obrtniških delavcev, ki so že cela desetletja neumorno orali njivo našega obrtniškega stanu. Ti ljudje so nam garancija za našo boljše bodočnost.

BELEŽKE

+ Za poštenost. Toliko sirovosti, varanja javnosti in vsaki logiki kljubujočega zavijanja kakor v «Slovenskem Gospodarju» ni zlahka najti v kakšnem drugem listu. Zlasti na «Domovino» zliva «Slovenski Gospodar» kar cela vedra gnojnice. Konzorcij «Domovine» je tožil urednika «Slovenskega Gospodarja» zaradi zlobnih in lažnivih člankov ter notic, v katerih kar mrgoli prostaških žalitev, kaznivih po novem tiskovnem

«Molči! Drugače ti bom povedal nekaj, česar še nihče ne ve. Grdoba, kakšen jezik imaš, namesto da bi me prosil odpuščanja.»

«Če pa nisem kriv...»

«Prisegla je in ti tajiš. Prav, da nisi moj sin...»

«Oče!»

«Nisem. Od danes naprej ne izgovori več te besede. Hotel sem ti biti oče, do česar si pa izgubil pravico. Nikdar ti nisem tega povedal in nikoli bi ne bil vedel te skrivnosti. Tako pa... Pojdi!»

Sinu se je stemnilo pred očmi. Oče je govoril tako resno, da je resnica odmevala iz vsake besede. O resničnosti torej ni mogel dvomiti. Težko pa je bilo verjeti nekaj takega, proti čemur je vse v njem nasprotovalo. Nenadoma se mu je pričelo svitati. Sosed Orač mu je nekoč namignil na nekaj sličnega.

In kje naj danes išče pojasnila? Kočarica Marta bi mu mogla kaj gotovega povedati.

Te misli so mu v naglici šinile v možgane. Za njimi pa je bučal odmev očetove obsodbe kakor močan vihar, ki zatopi vse glasove. Zdelo se mu je, da sanja o vsem tem, kar se je pravkar pripetilo.

«Oče, ali res nisem vaš sin?» je povzel obupno.

«Samo moj rejenec si bil — sirota, katere sem se usmilil... Izkazal si se pa nevrednega moje dobrote.»

«Oče! Nikdar ne bom nehal klicati tega imena. In da veste, živ ne pojdem izpod vaše strehe.»

Vstal je od mize in planil pred omarico, vzdano v steni, iz katere je vzel steklenico

ter jo pritisnil na ustnice. Oče ni vedel, da je prazna; sin ga je hotel oplášiti, da pije strup. Ganiti ga je mislil do usmiljenja in vzbuditi zadnjo iskrico sočutja. Pričakoval je, da bo oče preklical, kar je pravkar izgovoril.

Napravil je navidezno nekaj globokih požirkov, nakar se je sesedel na klop.

Brdar se je prestrašil in klical na pomoč. Prihitela je Marjeta z materjo, takoj za njima pa so že prihajali sosedje, ki so čuli obupno klicanje. Nekateri so hoteli imeti duhovnika, drugi pa so silili, naj mu pošljejo po zdravniko.

«Čemu, če se je hotel končati,» jih je Brdar hladno zavračal.

«Naša dolžnost je pomagati,» se je zavzel za Ivana sosed Orač. Spravil ga je v posteljo ter ga je sočutno vpraševal po bolečinah.

Vzlic zmešnjavi, nastali zaradi «zastrupljenja», je ostal Brdar popolnoma miren, tudi na materi in Marjeti ni bilo opaziti razburjenja. Ivan je uvidel, da po tej poti ne pride do prizanešenja. Gnil je sosede, dočim domačim ni mogel vzbuditi potrebnega sočutja. Poklical je Orača ter mu je povedal, da se mu je obrnilo na bolje. Z veseljem so sprejeli sosedje to novico ter so začeli odhajati. Tudi domači so se podali k počitku; ostal je le skrbni Orač.

«Ivan, verjamem, da si nedolžen,» mu je zatrdil. «Nikdar nisem dvomil, a nocoj sem prepričan...»

«Vendar imam enega na svoji strani, čeravno mi ne more pomagati. Lastni oče me je zavrgel in pravi, da nisem njegov. Kakor

psa me podi od hiše. In zdaj, kaj mi je storiti?»

«Ali si res namenjen po svetu?»

«Moram, dasiravno bo težka ločitev. Najrajše bi si kupil v bližini kako kmetijo za obljubljeni doto. Oče mi jo je pripravljeno takoj odšteti.»

«Oče? Ali še vedno praviš: oče?»

«Ali morda ni? Kaj pravite, sosed?»

«Ni, Ivan. Moj oče je bil poštenjak in je ljubil resnico, pa mi je o tem nekoč nekaj omenil. Nikomur nisem tega povedal, a tebi bom razložil, ker si vreden mojega zaupanja. Obišči me kak večer, da se pogovoriva.»

«Najrajši bi ostal pri vas za delj časa...»

«Pridi, ako hočeš, za vse leto...»

«Hvaležen sem vam, dobri sosed! Vsaj toliko časa naj bom pod vašo streho, dokler se mi ne posreči kupiti kakega zemljišča. Dobroto vam bom povrnil s pridnim delom.»

«Sprejemem te. Kar z mano pojdi!»

Fant je presenečen skočil iz postelje, hitro se je oblekel in odšel za sosedom.

(Dalje prihodnjič.)

0, jej.

Mlada ženka Evlalija je prvič napravila in skuhalo cmoka. Njen mož je jed na vse pretege hvalil, toda med jedjo je moral pogosto pljuvati. «Kaj pa tako pljuješ,» je skrbno vprašala Evlalija.

«O, nič, nič, ženka, samo jajčnih lupin je toliko v cmokih.»

«Saj tako je prav,» je menila Evlalija, «poglej tukaj v kuharski knjigi je napisano, da morš vzeti kilogram moke in pet celih jaje...»

zakonu. Zaradi naziranja, da je bil žaljen samo list «Domovina», ne pa njegovi izdajatelji, je bil urednik «Slovenskega Gospodarja» oproščen. Proti tej razsodbi se je vložila pritožba. Jasno je, da ta razsodba ne bo obveljala, kajti na ta način bi se lahko kakšnem listu očitale najgrše stvari na svetu, a bi list, oziroma njegovi predstavniki ne imeli nikakšne obrambe. Recimo, da bi novi tiskovni zakon zaradi pomanjkljivosti dopuščal tudi najgrše obrekovanje lista kot takšnega, pa bi vendar pošten nasprotni list, odnosno nekateri njegovi pisci morali imeti toliko čuta za dostojnost, da bi tega ne zlorabljali. «Slovenski Gospodar» piše na omenjeno razsodbo, da je moral pokazati protiverske in protislovenske namere «Domovine». To je ponovna prostaška laž, ki jo

lahko potrdijo vsi naši čitatelji. «Domovina» se ni nikdar norčevala iz krščanskih nauk, pač pa je že večkrat ožigosala početje nekaterih pokvarjenih duhovnikov. Tako je svoječasno pisala tudi o varanju preprostih nevednih ljudi v srednjem veku, ko so nekateri pokvarjeni jezuiti prodajali ljudem «egiptovski temo», «peresa angela Gabriela», «Marijine vzdih» in podobno. «Slovenski Gospodar» bi menda rad, da bi takšna egiptovska tema objela naše ljudstvo, ker bi se potem dalo z njim napraviti, kar bi se gospodi okrog SLS zazdelo. Pripomba «Slovenskega Gospodarja», da je pravica na njegovi strani, je nečuvna žalitev zdravega razuma. Naravni razum nam pove, da je obrekovanje grdobija po človeških in božjih postavah.

* Poslanec dr. Pivko v Dravski dolini. Narodni poslanec dr. Pivko je imel v nedeljo 5. t. m. nekoliko sestankov in zborovanj v Dravski dolini in na Pohorju. Prehodil je občine Brezno, Pod Velko in Lehen. Večje zborovanje se je vršilo popoldne v prostori g. Maksa Urbanca v Lehnu, kojega so se udeležili tudi pristaši iz Ribnice, Josipovega dola in okolice.

* Kmetje, pozor! Iz Laškega nam pišejo: Posledice splošne gospodarske krize se tudi v našem okraju kažejo. Osobito pa trpijo pred njo naši kmetje. Kar je delavnih moči, gre v službo k premogokopom in v tovarne, tako da jih potem kmetom primanjkuje in peša njihovo gospodarstvo. Cela vrsta javnih dražb kmečkih posestev se bo vršila tekom jeseni pri okrajnem sodišču v Laškem. Dne 11. septembra ob pol 9. uri dopoldne se bo prodalo posestvo v Luki vici tik poleg Rimskih toplic. Posestvo meri približno 5½ ha in obstoji največ iz njiv, travnikov, pašnikov in tudi gozda. Prodane se bodo tudi pritlikline in razno gospodarsko orodje. Najmanjši ponudek znaša 14.000 Din. Posestvo ima najlepšo lego in je blizu železnice. Dne 2. oktobra ob pol 9. uri se bo prodalo posestvo v Turškem lesu nad Šmarjeto pri Rimskih toplicah, ki meri približno 15 ha in obstoji iz njiv, travnikov, pašnikov in gozdov. Posestvo se nahaja v neki višji legi, vendar ležijo njive v ravnini. Najmanjši ponudek znaša 5600 Din. Isti dan ob 10. uri dopoldne se bo prodala hiša v Studencih nad Hrastnikom v neposredni bližini hrastniškega premogokopa. Pri hiši je primeren vrt in travnik, hiša sama je pa zidana in spada k njej tudi gospodarsko poslopje. Najmanjši ponudek znaša 11.000 Din.

* Prva križarka naše vojne mornarice. Te dni je prispela prva križarka naše vojne mornarice «Dalmacija» v Gjenovici, kjer je bila slavnostno sprejeta. Ves Gjenovici je bil v zastavah. Kmalu nato je križarka odplula v Tivat, glavno bazo naše vojne mornarice, kjer je bila istotako svečano sprejeta.

* Pozdrav naših vojakov iz Bačke. Iz Bajmoka v Bački nam pišejo: Pionirji rezervisti tukajšnjega pionirskega bataljona pošiljamo vsem bralcem in bralkam «Domovine» pristrane po-

DOMAČE NOVOSTI

* Dopisnike opozarjamo, da moramo za vsako številko prejeti dopise že do vsake srede dopoldne, ker sicer morajo počakati do naslednjega tedna.

* Največja dosedanja gospodarska in kulturna prireditelja v Sloveniji je ljubljanska pokrajinska razstava «Ljubljana v jeseni», ki je bila minulo soboto otvorjena ob navzočnosti številnih odličnih gostov. Otvoril jo je minister za kmetijstvo in vode g. Pucelj. Trajala bo do 13. t. m. Največji je bil doslej obisk v nedeljo, ko je bila razstava najlepših konj iz vse Slovenije. Bilo je gotovo nad 10.000 ljudi. Tudi na praznik v sredo, ko se je vršila razstava psov, je bil poset zelo lep. Največ zanimanja na razstavi vzbujala pregledna in skrbno prirejena kmetijska razstava z mlekarškim in vinskim oddelkom. Tu se vidijo vsakovrstni kmetijski stroji in orodje, mlekarški izdelki in najboljša slovenska vina. Največjega občudovanja pa je deležna vrtnarska razstava, ki ima svoj paviljon spremenjen v pravcati cvetlični raj. Radijska, umetnostna, avtomobilska, higienska razstava ter razstava industrije, obrti in

trgovine tudi zanimajo. Od teh je zlasti radijska nekaj novega za naše podeželane. Vrh vse resnosti pa je posrbijeno v polni meri za zabavo. Električni vrtljaki, hipodrom, gugalnica, strelišče in tobogan s svojimi «godbami» razveseljujejo obiskovalce, ki dobe lahko takoj tudi telesno okrepčilo na razstavišču ali pa na običajnem veseljenem prostoru. Železniška vožnja za posebnike je polovična. Naj torej nihče ne zamudi ugodne prilike, pogledati si razstavo, ki prikazuje plodove slovenske sposobnosti in marljivosti. Več o tej razstavi čitajte v prilogi.

* Kralj obolel. Z Bleda poročajo, da je Nj. Vel. kralj Aleksander dobil na potovanju v Split vnetje okostnice na spodnji čeljusti, ki mu je zaradi tega precej otekla. Stanje se je sedaj že zboljšalo.

* Proslava prestolonaslednikovega rojstnega dne. V ponedeljek 6. t. m. je postal prestolonaslednik Peter star 3 leta. Njegov rojstni dan se je proslavil po vsej državi na svečan način. V ljubljanski stolnici Sv. Nikolaja se je vršila slovesna služba božja z molitvami za kralja, kraljico in prestolonaslednika.

Fr. Wernig:

Savinjski kmetje na Koroškem

I.

«Besedice mičejo, vzgledi vlečejo!» Ta misel nas je navdajala, ko smo sklenili, da priredimo enkrat poučni izlet tudi iz Gornje Savinjske doline. Letošnje izredno deževno vreme, ki je oviralo in mnogokrat docela onemogočilo sušenje ter spravljanje krme, nam je dalo pobudo, da smo se odločili napraviti izlet na Koroško, kjer je bila na licu mesta prilika poučiti se o spravljanju krme brez sušenja, nego samo potom okisanja, potom tako zvane ansilaže. Prednosti te krme so bile takoj vsakemu kmetovalcu jasne: predvsem dobimo polnovredno krmo, ne da bi bili odvisni od vremena. Pri okisanju se ognemu izgubam na rednih snovih ter si prihranimo čas in delo. Mlečnost krav nam je mogoče z okisano krmo pozimi ohraniti na isti višini kakor poleti pri zeleni krmi. V Ameriki velja farmer že za zakrknjenega nazadnjaka, ako še nima ansilaže.

Zbralo se nas je 16 kmetovalcev iz gornjegrajskega okraja, ki smo se odločili, da se podamo na pot, da se poučimo o gospodarskih prilikah drugih krajev in da spoznamo tudi druge načine gospodarjenja. Prva lepa solnčna nedelja je bila 22. avgusta, ko so se naši podjetni, živahni in dovtipni gornjesavinjski kmetje zbrali ob železniških postajah Rečica in Paška vas. Dolgo smo čakali, preden se je pokazala izza visokih zelenih hmeljskih nasadov mogočna črna kača — naš počasni savinjski vlak. Naglo in veselo smo stopili v vozove. Prav prijetno smo bili presenečeni, da nam je vlak pripeljal dragega tovariša, višjega sadjarskega nadzornika g. Goričana, ki je kot strokovni starosta počastil naš izlet.

Vedno severneje in severneje nas pelje železnica skozi solnčno Saleško dolino mimo Šoštanja in Velenja v ozko sotesko Paške doline. Ob vsaki postaji izstopajo potniki in le redkokje vstopi kaka stara ženica ali kak grčav, molčeči kmet — planinec, ki gre ob nedelji po svojih opravkih v bližnji trg ali mesto.

Skozi ozko sotesko drdramo. Za naše Savinjsčane nenavaden svet in nenavadni prizori. Vedno višje in navzgor se pomikamo, dokler se soteska povsem ne

zoži in nas pri Hudi luknji ne objame romantični planinski svet. Na levi in desni navpične skale, v globini šumeča Paka in ob njej bela gladka cesta. «Der südsteirische Semmering» (južnoštajerski Semmering) so imenovali nekaj Nemci to slikovito, nam tako malo poznano sotesko. Dviga se vedno strmeje in se širi proti Mislinju.

Na postaji Mislinje smo; nad 600 m morske višine. Utihnili smo sedaj in smo postali redkobesedni. Gledamo in opazujemo. Vsi občutimo in se zavedamo, da smo iz naše Savinjske doline prišli v čisto novi planinski svet. Tu je razvodje dveh voda, tu je tudi meja med dvema ljudstvom. Resnejši, počasnejši in preudarnejši je narod, ki stopa v vlak proti Slovenjgradu, Pohorje. Nič več ni opaziti brezskrbnega in srce poživljajočega veselja Savinjske doline. Nedeljski mir in otožnost ležita nad Mislinjsko dolino. Ob vsaki strani doline se razprostirajo obsežni gozdovi; vse gospodarsko življenje se vrši tu v znamenju lesa. Nič več ni zanimanja in ljubezni do polja in živine, vso duševnost kmetovalca so prepojili gozd, les in kupčija. Enolično beži mimo nas pokrajina: Turška vas, Šmartno in mesto Slovenjgradec. Od tam zopet proti severu, proti Dravogradu. Bližamo se našemu cilju. Na prometnejšem mestu smo zopet in vlak krene v živahnejše industrijske kraje proti Guštanju. Tu izstopimo. Pričakuje nas že g. Osiander in se nam pridruži naš savinjski znanec, učitelj domačin g. Kotnik.

Baš poldne je in solnce pripeka s prav poletno intenzivnostjo, pa se porazdelimo po gostilnah v trgu, da se odpočijemo, okrepčamo in pripravimo za naš popoldanski gospodarski pouk. Medtem poskrbim tudi potne listine za prestop državne meje. Ob pol 2. uri krenemo iz trga navzgor k graščini, ki dominira na prijaznem zelenem gričku nad celim trgom. Tu je dom g. Osiandra, znanega racionalnega gospodarja, ki kmetuje in gospodari naravnost s fanatičnim navdušenjem in ki bi v tem pogledu našim kmetovalcem pač v prvi vrsti moral služiti za vzor.

Ko se razgledamo po prostranem pestrem dvorišču in pogasimo našo veliko žejo s še večjimi vrči pristnega koroškega mošta (jabolčnika), se podamo takoj na ogled raznih gospodarskih naprav. Najprej nam pade v oči razno izredno praktično orodje: ročni okopalniki za žito itd., potem praktične kopačice z dvema ali tremi zobmi za izkopavanje krompirja, nadalje izredno praktična motika, s katero je mogoče

na dan opleti in očistiti plevela površino, ki jo zmaga sicer samo dvajset žensk na dan z ročno pletvijo. Na bližnjem polju vidimo vsakovrsten krompir. Gospod Osiander ima namreč zastopstvo dveh semenogojških postaj, švedske postaje Svalöf in nemške postaje Kamnecke. S primerjanjem posameznih parcel smo se prepričali, kako povsem različno uspevajo na isti zemlji in v istih okoliščinah različne sorte krompirja in v koliki meri je gospodarski uspeh odvisen od prave vrste in od odbiranja semenja. Prepričali smo se tudi, da je bolje saditi krompir plitko med grebene, kakor pa globoko pod brazdo. Presenetilo nas je tudi, da so bila vsa strnišča že plitko oprasha in z njivsko vlaklo poravnana. Na ta način je zaščiteno bakterijsko življenje, ki je predpogoj rodovitosti zemlje in je omogočena tudi regulacija vode v prsti. Iznemadil nas je nadalje enostaven način sušenja žita. Žito je pokošeno s koso in ostane v redek kakor trava ter se suši štiri do pet dni in je potem godno za spravljanje. Ako med tem pride dež, se redi po dežju obrnejo in se sušijo naprej. Velika posestva in nikjer nobenega kozolca! Zadivila nas je krasna eckendorfska pesa in široko polje cvetoče ajde. Vse ostalo polje obstoji iz travnikov in predvsem iz umetnih pašnikov. G. Osiander se je prepričal, kakor so se prepričali tudi že mnogi drugi praktični, naobraženi gospodarji, da donaja umetni pašnik v planinskih krajih največji čist dohodek iz zemlje. Tudi z najboljšega travnika ne moremo dobiti toliko krme, redilnih snovi in posredno tudi mlečnosti pri kravah kakor z umetnega pašnika. Intenzivnost izkoriščanja zemlje je z umetnimi pašniki največja. Najbujnejše raste mlada trava in največ amidov in vitaminov, ki so najvažnejši faktor mlečnosti, je v mladih rastlinah in v mladi travi. In te je na bujnem, redno gnojenem umetnem pašniku vedno dosti na razpolago.

Nato smo si ogledali še raznovrstne gospodarske stroje, žitnico in hleve. Zelo presenetilo je naše kmetovalce, ko so opazili pri molži, da ta posel ne opravlja kaka slabotna, površna dekla, ampak inteligentni, zelo naobraženi domači sin, ki je bil kratko poprej še v obleki finega gospoda in je sedaj z največjo spretnostjo molzel krave. Ko je obavil ta važen posel, se je umil, preoblekel in sedel zopet h kavi poučni knjigi ali pa h klavirju. Pač znak prave kmečke in narodne kulture, ki je v običaju v vseh severnih deželah! In tudi naša kmečka mladina bi se morala zavedati, da

zdrave: Lovrene Kos (Vičanci pri Vel. Nedelji), Anton Pongračič (Stara cesta), Mart in Petek (Litmerk), Anton Turk (Središče ob Dravi), Jakob Lesjak (Leskovec), Jakob Letonja (Sv. Vid pri Ptuj). Zelimo obilo sreče vsem onim, ki pridejo skoro za nami.

* **Smrtna kosa.** Iz Moravč nam pišejo: V nedeljo 5. t. m. smo položili na moravškem pokopališču v grob dlnarja Lovrenca Kvasa iz Gornje Javoršce. Pokojnika, ki je bil star 56 let, je zadela kap. Bil je ves čas svojega bivanja v Javoršci priljubljen pri svojih sosedi. Bodi mu lahka zemljica!

* **Smrtna kosa med ameriškimi rojaki.** V Ely je nagle smrti umrl rojak Rudolf Krže. Star je bil 35 let in doma iz Gore pri Sodražici. Istotam je preminul 19letni Janez Pucelj. V Johnstownu je umrla žena Marija Respetova, rojena Prezlova. Stara je bila 42 let in rodom iz Zakriža pri Cerknem. V Braddocku se je pri delu zgrudil na tla Jakob Branzel, ki je naslednjega dne umrl. Pokojnik je bil star 50 let in doma iz Borovnice na Notranjskem.

* **Vročina in suša v Južni Srbiji.** V Južni Srbiji je zaradi velike vročine nastala občutna suša. Zlasti veliko pomanjkanje vode je v Skoplju.

* **Požar.** Na Utiku pri Dobrovi so posestniku Andreju Jankoviču pogoreli hiša, hlev in gospodarsko poslopje. Kakor se domneva, je požar zadela zlobna roka.

* **Rešil jih je.** Iz Prečne nam poročajo: Velika nesreča bi se bila kmalu dogodila pretekli četrtek 2. t. m. na potoku tik Prečne. Delavci so se vračali popoldne s travnika. Med njimi je bil tudi posestnik Franc Drenik iz Bršljina. Da si prihranijo pot do oddaljenega mostu, so se hoteli pri Pečariču prepeljati v čolnu preko potoka. Vanj se je nabasalo menda osem ljudi, moških in žensk, kar je bilo za razmeroma majhen čoln vsekako preveč. Sredi potoka se je čoln hipoma prevrnil. Eden izmed delavcev je imel celo koš na ramah. Ta je bil največji revež. V skrajni sili so vsi lovili koš in na ta način tlačili fanta pod vodo. Šum v vodi in kričanje obupanih ljudi je privabilo v bližini se nahajajočega paznika Tešarja, ki je nadziral kaznjence

pri košnji. S pomočjo palice je hladnokrvno spravil vse ponesrečence zaporedoma na suho, tudi onega, ki je v košu vodo nosil. K sreči je namreč potok na omenjenem mestu ozek, bregovi pa so obrasli z vrbamj, drugače bi bila katastrofa neizogibna. Struga je ondi več metrov globoka. Plavati menda ni nihče znal.

* **Požar zaradi strele.** V ponedeljek popoldne je med nevihto udarila strela v leseno, skoro novo hišico voznika Ivana Pirca na Illovi. Zaradi zbežanosti Pirčeve žene je zgorel tudi konj v hlevu, ki bi ga bilo mogoče še rešiti. Zgorel je tudi pes, ki je bil privezan pri hiši. Ker je bila hišica lesena, je bila vsak pomoč izključena.

* **Smrtna nesreča.** V Breznem pri Trbovljah je padla 18mesečna hčerka Valerija Zupanova v stranišče in se zadušila.

* **Smrt zaradi opeklin.** Pišejo nam: Strašna nesreča se je zgodila Antonu Lukmanu, posestniku v Vodrancih pri Središču. Kuhlal je žganje iz sliv in ko je izlil iz kotla za žganjekuho vroče slive, mu je padla njegova triletna hčerkica v vroči močnik ter se strahovito opekla. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je kmalu podlegla težkim opeklinam. Huda nesreča, ki je zadela obitelj Lukmanovo, je vzbudila splošno sožalje.

* **Pod kolesjem vlaka.** Nad postajališčem v Notranjih goricah je povozil vlak 23letnega progovnega delavca Jerneja Kušarja z Brezovice. Kolo mu je odtrgalo levo roko v zaplestju. Razer tega je dobil težke poškodbe po vsem telesu. Nezavestnega so prepeljali v bolnico.

* **Smrtna nesreča.** Med postajama Verd-Logatec je padel po nesreči iz lokomotive kurjač Mihael Klemenčič iz Ljubljane. Pri padcu se je strašno ranil na glavo, obenem pa mu je kolo lokomotive odrezalo obe nogi. Prepeljan v bolnico je nesrečnik kmalu izdihnil.

* **Utonil je.** Pišejo nam: Pri kopanju v Muri je utonil 4. t. m. na Meleh pri Gornji Radgoni 19letni Franc Bohinjec. Bil je trezen in pošten mladenič. Bohinjec je hotel preplavati široko in globoko Muro, toda je na sredi reke omagal. Blag mu spomin!

* **«Brezalkoholna produkcija»**, Ljubljana, Poljanski nasip 10 7, pošlje vsakemu naročniku

«Domovine» zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal! 52

* **Težka nesreča pri sekanju drv.** Na Kalu pri Trbovljah se je pri sekanju drv ponesrečil 19letni posestnikov sin Ivan Češnovar, ki je na posledicah poškodb umrl v dveh dneh.

* **Kolesarska nezoda.** Na cesti na Viru je neznan kolesar povozil Katarino Bednovo z Vira, ki je dobila pri padcu lahke notranje poškodbe in težje poškodbe na levem komolcu. Kolesar je pobegnil.

* **Padec z voza.** Minulo soboto je vozil Jakob Paser, hlapec pri Permoserju v Gaberju pri Celju, voz žagovine skozi Šmarjeto v Celje. Ko se je hotel tam izogniti drugemu vozniku, so se konji splašili. Hlapec je padel tako nesrečno na tla, da je dobil težje notranje poškodbe in da so ga morali prepeljati v celjsko bolnico.

* **Padec z motorja.** 23letni Ervin Zelenko, sin veletrgovca s pohištvo v Mariboru, je imel opravka na Polzeli. Ko se je vozil z motorjem domov, je padel v Drešnji vasi tako nesrečno, da se je nevarno poškodoval. Tovarnar g. Lorber iz Zalca, ki je ponesrečenca slučajno našel, ga je spravil v celjsko bolnico.

* **Roparski umor.** Posestnik Miko Kos iz Mracina pri Veliki Gorici je šel pred kakimi štirinajstimi dnevi v svoj vinograd, odkoder pa se ni več vrnil. Vse iskanje je bilo brez uspeha. Te dni pa so našli Kosa mrtvega v gozdu. Truplo je že razpadlo. Kos je bil z nožem zaboden v srce, na glavi pa je imel težko rano. Roke in noge so bile zvezane z vrstico. Kdo je roparski morilec, še ni znano.

* **Zlatnike so našli v terpentinovem milu** «Zlatorog»: Helena Kunaver (Ljubljana, Sv. Krištof), Alojzij Pohare (Šmartno pri Ljubljani), Ivana Kozamernik (Rožna dolina), Marija Repušek (Duplica pri Kamniku), Marija Kaučič (Sv. Ana pri Trziču), Marija Borišek (Sklendrovo pri Zagorju), Marija Nahtigal (Polje pri Toplicah), Alojzija Zupet (Škocjan), Anton Armiš (Vareja pri Ptuj), Marija Šnajdar (Litmerk pri Ormožu), Marija Holz (Nunska Graba pri Ljutomeru), Gertruda Stih (Zagreb, Paromlinska c. 84), Franjo Forstnik (Karlovac), A. Hrebačka (Kobasičari kod Bjelovara), Stjepan Živica (učitelj, Potok

nas telesno delo ne ponižuje, ampak obratno, da nas dvigne, fizično in duševno krepí, izravna naša čustva in nas poplemeniti.

Ogledali smo si potem še leseni stolp, v katerem pripravljajo g. Oslander svojo kisló krmó, oziroma ansilazo. Letos, žal, nismo mogli videti že pripravljene ansilaze, ker je g. Oslander vse odvišeno seno zaradi razmeroma dobre cene odprodal po 100 Din. Pač pa nam je obširno pripovedoval o tako zvanem sladkem okisanju. Bistvo ansiliranja je, da se vsakovrstna zelena krmila od najfinejše detelje do zadnje krompirjeve in koruznice spravijo v povsem neprodušno kad, jamo ali stolp in v tej posodi čim bolj mogoče stlačijo. Načinov ansiliranja je mnogo vrst, in vsaka vrsta zahteva svojo tehniko. G. Oslander je vzpodbujal naše kmetovalce, da tudi oni napravijo v malem z raznim zelenjem, ki ga ni škoda, prve poskuse in da se ne pustijo od prvih, mogoče neuspešnih poskusov uplašiti in zbežati.

Hitro nam je minul čas ob različnih razkazovanjih in gospodarskih razgovorih. Niti opazili nismo, da smo se vrnili zopet k našemu izhodišču. Tu nas je čakala na senčni terasi ob gradu s krasnim razgledom na Guštanj in na dolino proti Prevaljam že bogato obložena miza z jedili in z domačo pljačo. Poslužili smo se prav po domače in se nismo prav nič sramovali manifestirati očitno naš pristni kmečki tek. In večer se je že bližal, ko smo se šele dvignili z udobnega, gostoljubnega mesta in smo šli v trg. Pridrutil se nam je tudi g. P. Močnik, šolski nadzornik, priznani sadjar in čebelar, in nas je spremljal ter nam je poskrbel za prav zabaven večer. Povabil je pevsko društvo, ki nas je s pestrim programom umetnih in narodnih pesmi zabavalo pozno v noč...

II.

Drugo jutro je bilo treba zgodaj na noge in zopet na vlak proti Dravogradu. Hitro smo opravili običajne formalnosti glede prestopa državne meje in smo se vsedli v vlak, ki nas je odpeljal proti Labudu. Prijazno nas je pozdravil avstrijski sprevodnik in še prijaznejša in galantnejša je bila kontrolna komisija v Labudu. Takoj, ko smo izstopili iz vlaka, smo čutili, da se nahajamo v drugi deželi. Kljub delavniku je bilo razmeroma mirno povsod: na cesti, po ulicah, trgovinah in gostilnah. Nikjer neprijaznega kričanja

in robotosti. Kmečka poslopja stara in častitljiva, cerkve starodavne s sivimi stolpi in značilne koroške kapelice po polju.

Začudenje in radovednost, ki pa ni bila vsiljiva, smo vzbudili pri prebivalstvu, ko smo korakali kot skupina v trg Labud. Po več ali manj izdatnem zajtrku so se naši kmetje razkropili po raznih trgovinah. Naravnost zabavno je bilo gledati veliko zadrego naših ljudi, ko so jim trgovci za vsako malenkost napovedovali cene v visokih tisočakah in stotisočakah avstrijskih kron. Vendar pa se je izvršila izmenjava denarja gladko in z vso vljudnostjo. Ko smo si že zadosti ogledali razne posebnosti trga, smo se podali čez ozek most preko Drave in smo krenili po dolgi in lahno se vspejnajoči cesti stalno navzgor ob strmih obrežju deroče reke. Ko smo dospeli na vrh, se nam je odprl krasen pogled čez široko ravno polje in čez vso visoko ravnino nad Dravo. Solnce je pošljalo skozi tanko jesensko meglo. Levo in desno smo videli zelena deteljšča z neštevilnimi piramidami, na katerih se suši krma. Žal, nismo mogli več videti stoječih žit, ker so bila že vsa spravljena. Začuli smo vendar pred nami ropotanje motorja in ko smo se ozrli, smo videli, da se je vozil nekdo sem in tja po polju z nekim posebnim črnim strojem, kateremu so naobešeni kar trije razruševalci. Bil je fordson-traktor, najmodernejši in najpraktičnejši stroj na velikih posevstvih; ta sedaj osvaja tako rekoč ves svet. Pet oralov zemlje se z lahkoto globoko zorje s tem motorjem na dan. S tem strojem se opravljajo potem lahko vsa druga dela v gospodarstvu: košnja, žetev, prevoz raznih stvari itd. Naravnost veličasten in mogočen je pogled košnje žita s traktorjem. Tako naglo in obsežno pada visoko, sloko žitno bilje, kakor bi klonilo pod pošastno dvjo furijo. In v zemlji rije traktor in orje, kakor bi se igral in bi mešal žganke. Resen konkurent je postal ta stroj konju in kjer se je uvedel, se je stalež konj zelo znižal. Močno je že razširjen v vseh severnih pokrajinah.

Med tem, ko smo si ogledovali traktor, nam pride nasproti že njegov lastnik g. Nötzli, švicarski naseljavec, h kateremu smo se danes napotili. Pristrčno, pa vendar resno, s pravim švicarskim dostojanstvom nas je pozdravil g. Nötzli in nam jel prav vzradočen zaradi našega obiska razkazovati svoje posestvo in svoja polja. Na levo proti jugoslovenski meji se razprostira že lahno belordeča ajda in par hektarov velika niža krasne temno zelene turščice, kakor je nismo vi-

deli v celi Savinjski dolini. Na vprašanje, kedaj bo turščica dozorela, nam smehljaje odvrne g. Nötzli, da turščice sploh ne misli pustiti zoreti, nego jo bo pokosil meseca oktobra tik pred zorenjem, ko je še zelena, in jo bo vso stlačil v že pripravljene stolpe za okisanje. Nemalo so se začudili pri tem pojasnilu naši kmetje in so majali z glavami, kakor bi ne mogli verjeti. Smehljaje je nato pripovedoval g. Nötzli, da je letos pokosil tudi rž v zelenem stanju, ko je dosegla toliko višino, da so se uhlji konj pri košnji samo od časa do časa pokazali iz visokega žita. Naravno so okoljski kmetje mislili, da je znorel, vendar se on ni oziral na kritiko, ker ima bogate izkušnje v Švici, v Nemčiji in tudi na Koroškem ter je prepričan, da mu prineseta turščica in rž, pokošena v zelenem stanju in pohranjena v okisani obliki mnogo večji dobiček, kakor pa, če bi jo pustil dozoreti in bi uporabljal od žita le zrnje in olesnelo slamo.

Peljal nas je nato g. N. v svoje velikanske skednje in žitne shrambe ter nam je razkazal hlev, ki ga pravnjiva povsem na novo po švicarskem vzoru. Razkazal nam je potem namakanje z gnojnico potom škropljenja s posebnimi cevmi. Razkazal in popisal nam je natančno svoje orjaške betonirane stolpe za ansilazo ter je pripovedoval o svojih zelo zanimivih tozadevnih izkušnjah. On uporablja tako zvani mrzli način okisanja. Bistvo: povsem neprodušni prostor in visoki tlak ne ozirajo se na temperaturo krmé. Ogledali smo si še živino (84 glav, od teh nad 50 krav, sive švicarske pasme, ki mu pa ne ugaja in bo zaradi tega prišel k nam, da za svoje «molžno gospodarstvo» nakupi naše cenene marijadvorske krave. Vsak dan odpošlje po železnici 400 do 800 litrov mleka v mlekarstvo v Wolfsberg. Ko smo si ogledali tudi še vsakovrstno orodje in stroje, smo se prijaznemu gospodu Nötzliju, pravemu kršnemu švicarskemu kmetovalcu, zahvalili za poučne besede in za vsa razkazovanja ter smo se napotili proti Labudu.

Prav važen nauk smo odnesli od tega ogleda: da je namreč tudi pri nas v Savinjski dolini potrebno čimprej začeti s komasacijo (zložitvijo) zemljišč, da je čim prej odpraviti nepotrebne, kvarne in popolnoma neuporabne, ogone oziroma kraje, in da nam je povsem res misliti na uvajanje strojnega dela na polju — če že ne za posameznika, pa vsaj za par posestnikov skupaj, za strojno zadrugo, kakor jih imamo že več na Goreniskem. Izkušnje so pokazale, da se na pr. upo-

kod Popovače), Milka Lipovec (soproga ravnateljca učiteljskega, Čabar).

Poštenjak

(Dogodbica iz starih časov.)

Mrčunov Nacelj iz Borovine je bil korenjak. Po svojem lastnem priznanju je bil prvi v pretepanju; poguma je imel za deset enakih in po vrhu še levjo moč.

Fantje iz Borovine pa so bili drugačnega mnenja. Pravili so, da je Nacelj prvi pri skledi, kjer použije žgancev za deset enakih ter se ne boji deset privezanih.

O svoji moči in junaštvu je Nacelj govoril zelo bahavo. Najrajši se je pohvalil po večerji doma pri peči, kadar ni mogel spati. Pravil je, kako je zdelal celo gručo fantov — brez kola in palice — z golo pestjo. Rad se je primerjal s Samsonom, trdeč, da je ustvarjen iz enega mesa. Kdor mu je ugovarjal, temu je pomolel pod nos svoje pesti, češ: «Poglej jih, šape, ako ne verjameš besedam!»

«Svojo moč mi moraš dokazati,» ga je nekoč pozval njegov tovariš. «Dajva se poskusiti.»

«Bog obvaruj,» je odjeknil, «ako te primem, te zdobim. Prosim te, prijatelj, izogni se mi, kadar bom jezen; ne veš, kaj bi se vse lahko pripetilo.»

Tako je živel Nacelj v vednem strahu, da bo nekoč v usodnem trenutku izbruhnila njegova jeza, ki bo napravila v vasi veliko nesrečo. Tolažil se je s tem, da se bo kolikor mogoče premagoval, in če bodo za mir tudi drugi, se jim ni treba bati nobene sovražne sence.

Ta svoj sklep je moral Nacelj pokazati tudi v dejanju. V Borovini so priredili predpustnico, katere so se udeležili fantje in dekleta iz domače okolice. Prišel je tudi «Samson», kakor so imenovali Nacelja, s svojo izvoljenko Štorževo Katarino. Veseli pogovori so krožili okrog široke hrastove mize, pomešani z dovtipi in zadovoljnim smejanjem.

Pijača, ki je najprej vzbudila dobro voljo, je pričela netiti pogum. Močen fant Matija je zavihal rokave, za šalo seveda, kar so nekateri smatrali za žaljenje svojega dostojanstva.

«Jaz sem najmočnejši v vaši sredi,» se je potrkal na prsi.

«Seveda, dokler močnejši ne pride,» mu je odvrnil tovariš, nekoliko užaljen.

«Saj je že tukaj,» se je oglasil drugi izza mize.

«Kdo?» je vprašal ponižan v svoji moči.

«Samson! Ali ga ne poznaš?»

«A Nacelj! No, koliko pa jih je že premagal?»

«Ne vem.»

«Jaz pa vem in tudi drugi veste — lanskega žegnjanja še gotovo niste pozabili...»

«Nismo ga, nismo,» so pritrdili nekateri, «grdo si nas premlatili.»

«No, vidite. Ali vam je zdaj prav? Ako vam ni, mi povejte!»

«Nacelja ni bilo takrat zraven,» je ugovarjal Jaka izza mize, «zato se morata poskusiti.»

«Tri take sflačim v žep tako globoko, da jih tri dni ne najdeš,» ga je zavrnil razkačen.

«Nacelj, ali slišiš?» se je krohotalo vse omizje.

«Vržem ga čez plot kakor žabo,» je omenil Nacelj svoji Katarini, ponosni na njegovo moč.

«Ali slišiš, kaj je rekel?» je hujskal Jaka, ki je hotel na vsak način napraviti razdor.

«Ako bo še dva dni zima, bo zmrznil z vsem, kar ima na sebi,» ga je Matija pogledal zaničljivo.

«Razbijem ga, kakor kepo ledu,» se je izrazil proti Katarini ter je dostavil: «Dekle, prosi Boga, da me ne premaga jeza.»

To je slišal Matija, ki je planil pred Nacelja z vprašanjem: «No, kaj se bo pa zgodilo, ako se razjeziš?»

«Meni nič, ampak tebi... mu je Nacelj mirno odgovoril.

Jaka je dražil zdaj enega, zdaj drugega, ne toliko iz hudobnosti kolikor iz radovednosti, ali bo Nacelj res pokazal svojo korajžo.

«Nacelj, postavi se in vrzi ga na cesto,» ga je spodbujal, pomežikovaje Matiji, da misli le za šalo.

Matija je slekel jopič, zavriskal je in letel na dvorišče, kar je pomenilo, da mu mora Nacelj slediti, da se pomerita.

Katarina je bila zelo ponosna in vesela obenem, ker bo njen Nacelj zdajpazdaj vstal izza mize ter pokazal svojo moč. Že se mu je odmaknila, da mu tako olajša pot na bojišče. Tudi drugi

so se pripravljali na prisostvovanje zanimivemu prizoru.

Nacelj pa je sedel ter se ni ganil od mize.

«No, ali se ne upaš?» so ga dregali fantje od vseh strani. «Tak hrust, pa nima poguma!»

Tudi Katrica ga je sunila s komolcem, češ: Pojdi in zgrabi ga, da bo pomnil predpustno veselico.

«Srce mu je zlezlo pod kolena,» so ga fantje sramotili.

«Meni?» je porasel, «če dolgo ne!»

«Potem pa pojdi in začnita!»

«Nočem, ker sem poštenjak!»

«Boj je časten, kadar gre za pošteno stvar.»

«Ali jih vidite?» je dvignil Nacelj svoje pesti.

«Kogar zgrabijo, naj molli kesanje ter se pripravi na smrt! Ampak jaz se ne bom pretepal, jaz sem poštenjak! Da bi me le potrpljenje ne zapustilo!» «Bojazljivec!» ga je sunila Katrica ter mu je pošepnila. «Ali ne vidiš, kako se ti posmehujejo? Sram me je, da imam takega fanta!»

«Saj vem, zakaj te je sram,» jo je tolažil nalašč prav glasno, da so slišali drugi. Strah te je, da bi koga udaril in prišel v zapor. Ampak ne boj se, Katrica, držaj se bom kot poštenjak!»

«Ven!» je zarjul Matija, «drugače te potegnem skozi okno za ušesa...»

«Poštenjak sem in ostanem,» je odvrnil Matija, iščoč izhoda. Vedel je, da mu Matija ne bo odjenjal, zato je planil izza mize ter je zbežal iz gostilne.

Matija mu je sledil po ozki snežni gazi, a ga vzlic svoji hitrosti ni mogel dočeti. Tako urno je bežal Nacelj pred nevarnostjo, da ne postane ubijalec.

Njegov beg je povzročil v Borovini mnogo smeha in zabave. Nacelj se je moral skriti za nekaj časa javnosti, zakaj vse se mu je rogal. Nagajali pa so tudi Katarini, ki mu je odpovedala ljubezen.

S o t e š č a n.

Navihani berač

(Dogodbica s hribov.)

Nerodnega dolgina je poznalo malone pet župnij pod imenom «Dolgi Marko». Delal je nenavadno velike korake ter je bil za vsako delo

raba sejalskih strojev prav imenitno izplača tudi pri manjših posestvih.

Počasi korakamo zopet čez široko polje proti Labudu. Naš razgovor se giblje še vedno okoli raznih gospodarskih vprašanj in o nenavadnih gospodarskih napravah, ki smo jih videli danes. Vendar postajamo polagoma redkobesednejši in tišji, kajti tudi nas je jel osvajati posebni čar koroške pokrajine. Navdajalo nas je spričo krasnega dneva prazlično razpoloženje. Kakor da bi odsevala iz te tajinstvenotih narave mehka zasanjana duša... in kakor da bi poslušali pravljice iz davnih dni... Pod nami je šumela mogočna bela reka. Sem in tja se v daljini dvigajo majhni črni otoki iz Drave in hrepeneče se upirajo naši pogledi proti zapadu, kjer se daleč, daleč do sinje modrine jasnega neba razprostirajo valoviti nizki hribočki in tihi, temni logi. Le tu in tam navpična skala sredi gozda ter samotna kapelica. Marsikdo od nas je tukaj mogoče prvič razumel bridko bolest in hrepenenje, ki ju izraža naša narodna pesem «Mav čez lizer, mav čez gnajnico...»

Tudi naše savinjske kmetovalce, ki spričo trdega dela in borbe za vsakdanji kruh ne pridejo zlahka iz ravnotežja, je prevzela otožnost in mehko. Marsikdo je vzkliknil: «Škoda je teh krajev! Škoda je naše Koroške!» Marsikdo je izrazil željo, da bi nadaljevali pot in bi šli v Celovec ali Wolfsberg, toda dovoljenje za bivanje v Avstriji nam je, žal, že poteklo in morali smo se vrniti nazaj čez mejo. Ker pa nam je izlet tako dobro uspel, smo bili vseeno zadovoljni in dobre volje, ko nas je odpeljal vlak po solčni, prijazni krajini zopet v naše domače kraje.

Hiter odgovor.

Lastnik menezarije je stal pred svojim šotrom in kričal: «Koža bobna, na katerega tolačem, je koža afriškega zamorca.»

«Saj ni res,» je zaklical neki gledalec, «potem bi morala biti vendar črna.»

Lastnik menezarije je za hip obmolnil, potem pa odgovoril: «Nikakor ne, gospod, kajti zamorec je obledel od strahu, ko je izvedel, kakšen namen imamo z njim.»

B. B.:

Za sina*

Povest.

(Dalje.)

Mož, ki je odvedel nič hudega slutečega Tončka ni bil nihče drugi kakor Milan, ki se je hotel s tem maščevati za vsa ponižanja s strani Julke in mladega Podlipca. V svoji pokvarjenosti si je domišljjal, da se mu je zgodila krivica, ker je njegove izpade Julka tako odločno zavračala.

V ciganskem taborišču se spočetka mali Tonček še ni prav zavedal, zakaj ga je stric, ki mu je tako lepo govoril, odvedel med zamazane, strgane in tako grdo govoreče cigane. Tudi «stric» se je družil s cigani, čeprav je bil boljše in lepše oblečen kakor prepirljivi cigani, ki so se po cele dneve klatili neznano kje, zvečer pa prišli domov vsi obloženi s kakšnimi dobrimi jedaçami in tudi pijačami.

Dnevi, tedni so potekali. Moški člani ciganske drhali so bil napram Tončku sirovi in marsikatero solzo je potočil ubogi dečko. Ko bi ne bilo nekaterih mlajših cigank, ki so v vsej pokvarjenosti vendarle čutile malo usmiljenja, bi se Tončku godilo še hujše.

Nekega dne, ko je poteklo že več tednov po ugrabljenju, je vodja ciganske tolpe dejal Tončku: «Sedaj je pa čas, da greš tudi ti na delo.»

In tako so se začele bridke ure za Tončka. Cigan mu je zaukazal, da se mora k neki kmečki hiši splaziti in nakrasti perila, tako da ga ne bo nihče videl.

* Zaradi piščeve boleznii nadaljuje B.B.

Tonček je sicer štel še prav malo let, vendar je bil v njem čut za poštetnost po zaslugi starega Podlipca kakor Tončkove matere Julke tako zelo razvit, da se je s strahom branil izvršiti ciganovo povelje

Odgovor na to so bile ciganove brce in udarci, ki so neusmiljeno padali po ubogem dečku. Če bi mlade ciganke, zaščitnice siromaka ne nastopile, bi menda stari cigan dečka ubil.

Mlade ciganke so z lepo besedo pomirile starca, da je opustil svoje stresanje jeze nad dečkom. Taki primeri so se večkrat ponovili, dokler ni deček postal ubogljiv in se je nekega večera pod nadzorstvom mladih cigank, ki so mu od daleč sledile, splazil v kmečko hišo, ki se je nahajala kakšne pol ure od ciganskega taborišča, skritega sredi goščave, ter ob odsotnosti domačinov dotične hiše nagrabil iz omare raznega perila. Ves trepetajoč in osramočen do dna duše je privlekel plen cigankam. Mislil si je: «Sedaj bom imel priliko, da bom našel ob podobni priliki kje doma ljudi, katerim bom vse povedal, kaj se je z menoj zgodilo, da me bodo rešili.»

V mladem zdravem dečku so spričo nenavadnih okolnosti, v katere ga je vrgla usoda, možgani delovali nenavadno intenzivno. Kakor odrasel mladenič se je zdel sam sebi, ko je tuhtal, kakšnih zvijač se bo poslužil, da bo rešil sebe.

Kadar so prišli h ciganom kakšni konjski mešetarji — cigani so namreč tudi barantali s konji, da bi prikrivali svoj glavni poklic: tatinstvo — se je vselej moral mali Tonček skriti, da ne bi mešetarji kaj zavohali. Cigani so pač računali s tem, da bodo v doglednem

skrajno nepripraven. Tem bolj pa mu je bil namazan jezik, ki je marsikoga očaral in ociganil. S tem si je služil boljši vsakdanji kruh.

Nekoč se je napotil v hribe, kamor se je podal vsako leto, ko se je naveličal doline. Tam gori so ljudje darežljivejši in ker še ne poznajo toliko zvičaj, jim tem prej kdo nasede. Spotoma jim bo prodajal gadovo mast, zagovarjal bolezn, odkrival zaklade in preganjal strahove. Taka opravila so mu prinašala dober zaslužek.

Kmalu na pobočju hriba ga je došel možak ter se mu prijateljsko pridružil. Spoznal je Koderca iz Borovja, vračajočega se s sejma, kjer je prodal rejenega vola. Na videz sta se dobro razumela, natihem pa sta drug o drugem gojila posebne nazore. Tako je Dolgi Marko vedel, da je Koderc umazan skopuh, ki bi dal rajši dušo iz telesa kakor pa dinar iz žepa; ta pa je smatral tovariša za nesramnega vsiljivca, čeprav mu večjih hudobnosti ni mogel očitati.

Na poti v hribovito borovje, vodeči po gozdni samoti, sta se navidezno sprijateljila. Tukaj se človek dolgočasi, ako nima prijetne družbe, zato sta se zapletla v živahen pogovor. Marko mu je pravil o raznih zanimivostih, kmalu pa je prešel na svojo revščino, hoteč mu zbuditi usmiljenje. Ko se mu je zdel dovolj omečen, ga je poprosil za milodar.

«Ne morem, ker sem brez denarja,» je skopuh odklonil njegovo prošnjo. «Letine so slabe, nesreč veliko, izdatkov zmirom več, dohodkov vedno manj. Drugam se obrni, kjer imajo več premoženja.»

«Vola si prodal, kupčije navadno niso brez božjega...»

«Ničesar nisem prodal.»

«Vidiš, vidiš, kako so ljudje lažnivi!» je Marko nalašč odnehal. «Kaj vse si izmislijo!»

«Pa ravno do mene imajo veselje. Kar po sili me uničujejo, zato sem v resnici velik siromak.»

Navihane mu je pritrdil, skrivaj pa je mislil, kako bi porabil priložnost, da bi ga pošteno opeharil. Hitro je izdelal načrt in obrnil pogovor.

«Ali ni tukaj nekje čudodelno znamenje?»

«Kapelico svetega Feliksa, misliš, na vrhu griča?»

«Da, da, že res. Skoro sem pozabil ime svetnika, kateremu je posvečena. Feliks, to je po naše srečen, tako mi je raztolmačil učen cerkveni gospod. Zato pa ljudje tako častijo tega svetnika ter se mu priporočajo za srečo. Veš kaj, midva se bova tudi oglasila.»

«Ne bova utegnila. Stemnilo se bo, preden prideva do vrha.»

«Hitiva, morda pa le še opraviva.»

«Poskusiva.»

Dolgi Marko je podvojil korake, zakaj pričenovalo se je mračiti in obema je bilo mnogo na tem, da prideta pred nočjo do kapele.

Vzlic nagli hoji sta dospela na hrib, ko so zamigljale prve zvezde. Komaj sta še razločila znamenje nekoliko od pota na gorska planoti. Krenila sta naravnost proti čudodelnemu mestu in obstala pred omrežjem kapele, odkoder se je videla svetnikova podoba.

«Zdaj sva tukaj,» je omenil zviti dolgin. «Vidiš, jaz sem rojen berač, tebi pa se je — praviš — nesreča po rojstvu pridružila. Oba sva siromaka; poklekniva torej pred svetnika, ki ga je sreča povzdignila s svojim imenom.»

Romarja sta pokleknila ter se zatopila v tiho molitev. Skopuh je res mrmral pobožne besede, dočim je berač le navidezno premikal ustnice in pačil obraz. Nenadoma pa se je pomenljivo sklonil proti njemu ter ga je dregnil s komolcem v komolec.

«Kaj pa je?» se je prestrašil. «Ali vidiš kaj posebnega?»

«Svetnik mi je pomignil, kakor da mi hoče nekaj povedati...»

«Če se ti ni le zdelo... Sicer pa se lahko prepričaš. Pojdi bliže k njemu!»

Berač je odprl omrežje, stopil h kipu ter mu je nekaj pošepnil. Nato se je vrnil k tovarišu, čakajočemu pred kapelo.

«Sveti Feliks me je osrečil,» je poskočil zadovoljen. «Dal mi je nekaj drobiža z naročilom, da ga razdeliva.»

To je skopuhu ugajalo. Hlastno je segel po denarju, z drugo roko pa ga je potisnil proti kapeli, da naj se zopet predstavi nebeškemu osrečevalcu.

Ponovno je stopil navinanelec k svetniku ter nekaj zamrmral. Slučajno je imel v žepu še nekaj drobiža, katerega je bil pripravljen žrtvovati. Priliznjeno je sporočil kmetu, da ga je svetnik nanovo obdaril. Tudi to darilo sta prijateljsko razdelila.

Lakomnik je spravil denar in bodril tovariša, da naj izrabi svetnikovo dobrotljivost. Kar porinil ga je proti vhodu, ne vedoč, da ga potiska v svojo lastno nesrečo.

Marko se je nalašč nekoliko upiral, končno pa je izpolnil njegovo željo in napravil usoden korak. Sklonil se je k svetniku, kakor da posluša njegovo pripovedovanje. Nato je vzradoščen planil iz kapele.

«Kar brž razdeliva,» je zahteval Koderc. «Daj, kar mi je namenjeno.»

«Zdaj pa ne morem, svetnik si je izbral drugega posredovalca. Rekel mi je, da imaš ti v žepu 100 dinarjev, katere bova delila na polovico.»

«To je pomota, Marko. Jaz nimam v žepu ničesar.»

«Ne moreš utajiti. Kar reče svetnik, drži koš pribito. Časno in večno nesrečo si nakoplješ, ako ga postaviš na laž.»

Tega se je Koderc ustrašil. Jecljaje je popravljal svojo izjavo, katero je zaključil z besedami: «Res imam nekaj denarja, ampak delila ga ne bova...»

«Moraš, svetniku se ne smeš upreti. Vrsta je prišla nate, gorje ti, ako me ne ubogaš! Ali sem se jaz ustavljal naročilu?»

Nerad si je pustil skopuh seči v žep, kjer je hranil denar — zvitek kovačev. Preštela sta jih — ravno sto jih je bilo — nakar se je vnel med njima silen prepir. Zmagal je berač, ki ni prej odnehal, dokler ni dobil polovice.

«Nevoščljivec, sram te bodi!» ga je ozmerjal. «Prej si pa molčal, ko je šlo iz mojega žepa...» Hotel ga je vprašati, ali naj se ponovno zateče k čudovitemu svetniku, toda Koderc je bil takrat že daleč od znamenja. Kar je mogel je tekel proti domu.

Navihani Marko pa jo je za njim počasi mahal v Borovje s prisleparjenim darilom.

Soteščan.

času popolnoma po svoje preobrnili dečkovo notranjost, tako da bi se Tonček čutil enakega njim in ne mislil več na dom.

Po nekaj mesecih so se cigani zopet odpravili dalje ter se vtaborili blizu hrvatske meje. Čim dalje so šli, tem bolj je obupaval Tonček.

Nekega večera je opazil Tonček v taborišču pri ciganih kmetovalca, ki je kupoval od ciganov konja. Tudi kmet je zapazil dečka. Malo čudno se mu je zdelo, kako pride deček, ki ni ciganom nič podoben, med to cigansko družbo, vendar ni mnogo o tem premišljal. Ta dogodek pa je vendarle postal pomemben za Tončkovo življenje.

Pri Podlipčevih je postalo po omenjenih dogodkih zelo žalostno. Stari Podlipec je prav za prav še najmanj izgubil glavo, dočim je mladi obupaval, kajti očital si je neprestano, da je le on sam glavni krivec vseh teh usodnih dogodkov, ki so prišli nad Podlipčevo hišo ter zopet uničili domačo srečo, ki se je po čudežnem vstajenju starega Podlipca od smrti naselila v hiši.

Julka se je v blaznici že nekoliko pomirila. Na njeno pomirjenje je najbolj vplivala laž, da sta Podlipca zopet našla Tončka, zdravega in čilega. Napade blaznosti je še seveda vedno imela. Posebno, kadar je pomislila na grd dogodek z Milanom, je vedno znova padla v omračenje in kričala: «Najsvetejše sem za prazen nič prodala...»

V jasnih trenutkih si je zaželela Tončka. Toda vedno zopet so ji prigovarjali, da bi na njeno zdravje zelo slabo vplivalo razburljivo svidenje s sinčkom.

Ko jo je nekoč obiskal stari Podlipec, je bila baš pri polni zavesti. Lepo in mirno ji je govoril stari in jo tolažil, kakor je vedel in znal. Ker je bil prepričan, da za njeno blaznostjo tiči poleg vsega še neki njemu neznan dogodek, je z vso previdnostjo skušal zvedeti od nje resnico. Rekel ji je tako brez pravega pomisleka: «Andrej je ves pobit in se neprestano dolži, da je sam kriv vse nesreče. On te ima zelo rad...»

«Andrej mi ne bo nikdar odpustil,» je dejala Julka in izgledalo je, da jo bo zopet napadlo.

Starec je obdržal duševno prisotnost in takoj pripomnil: «Vse ti je odpustil, ker ti nisi ničesar kriva.»

Julka se je zopet pomirila in po dolgem mučnem in previdnem prizadevanju je zvedel od nje, kaj se je zgodilo v onem usodnem trenutku med Julko in lopovskim Milanom. Starec je začutil vso grozo tega dogodka, a vpričo Julke ni niti z enim gibom pokazal svoje prepadenosti, temveč je miril in tolažil Julko, da ji je Andrej to že davno odpustil, češ, saj je grdi lopov samo zlorabil njeno lahkovernost in njeno ljubezen do svojega otroka, kar je bilo itak res. Njena ljubezen do otroka je bila brezmejna in pripravljena na vse žrtve.

Ko se je stari Podlipec vračal domov, je tuhtal, kako bo poučil o vsem Andreja, da se zlo ne bo še povečalo. Obenem pa je tudi vedel, da je za trajno ozdravljenje Julke samo eno zdravilo: Tonček. Ko se bo vrnil Tonček, bo vse dobro. Starec ni obupaval, temveč je sklenil, da bo napel zadnje sile, da se vrneto zopet mir in sreča v hišo.

(Dalje prih.)

Njegov zastopnik.

Zuža: «Gospod Maža, to kupčijo pa ste zelo slabo izvršili. Obnašali ste se kakor praveati osel.»

Maža: «Oprostite, gospod Zuža, jaz sem se na vse načine prizadeval, da bi vas pravilno zastopal.»

V dobi kratkih kril.

Starejša zakonska sta se malo sporekla in je dejala žena: «Veš kaj, Tiburcij, ko je bil moj oče toliko star, kakor si ti, ni opoldne nikdar bil v spalni obleki.»

Tiburcij: «In ko je moja mati bila stara 40 let, ni več nosila otroških oblek, kakor jih nosiš ti...»

Listnica uredništva

Imeno. Ali lahko vse dokažete? Če ne morete s pričami dokazati, ste v opasnem konfliktu s tiskovnim zakonom, s katerim se ne dá mnogo «gljhati».

Verače. Ravnajte se po tem, kakor sem Vam pisal. Potrebne so znatne okrajšave. Pazite na tiskovni zakon.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

IZ LAŠKE OKOLICE.

L a š k o, v začetku septembra.

Dela na občinski cesti v Rečici pod vodstvom požrtvovalnih članov cestnega odbora gg. Juterška in Seliča prav lepo napredujejo. Vzpostavilo se je zopet redni promet ter se je pričelo s pilotiranjem bregov in napravo nasipov ob potoku

Do sedaj zgrajene škarpe ob potoku v Zgornji Rečici so se izkazale kot nestrokovnjaško izdelane. Zadnja povodenj jih je že deloma podrla. Priporoča se občini, da odda v bodoče slična dela strokovnjakom. Okrajni zastop gradi oporni zid ob okrajni cesti pri žagi Čerovšek v Rečici. Vodstvu okrajnega zastopa se mora vsekakor priznati razumevanje za pravo gospodarstvo v njegovem delokrogu.

Popravilo ceste iz Hude jame na Trnov hrib se je pričelo. Omenjeno cesto je zadnja povodenj docela uničila. Potok (hudournik) se je prestavil na kraj ceste. Rudarji, katerih hodi po omenjeni cesti dnevno kakih 150, so zbrali že znesek 800 Din za popravilo. Tudi od občine je pričakovati subvencije. G. Sonnenberg je dal nekaj lesa na razpologo za popravilo mosta, a za primer, da bo cesto rabil za prevažanje glin, bo prispeval k vzdrževanju ceste. Upati je, da bo rudniško vodstvo upoštevalo upravičeno željo rudarjev in podpiralo akcijo glede razsvetljave omenjene ceste, na kateri so rudarji ponoči izpostavljeni raznim neugodam.

Upraviteljstvo osnovne šole v Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah bo priredilo v nedeljo 12. t. m. ob 16. uri gledališko predstavo «Snegulčica» v dvorani hotela «Nova pošta» v Rimskih toplicah. Čisti dohodek predstave je namenjen v korist ubogim učencem, zaradi česar se pričakuje od prebivalcev obilna udeležba.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah se je ustanovila meseca aprila t. l. Ker ni bila po ustanovnem občnem zboru še nobena seja, se priporoča odboru malo več zanimanja, oziroma posnemanja sosednje podružnice pri Sv. Jederti.

Iz St. Lenarta nad Laškimi prihajajo vesti, da delajo tamkajšnji voditelji SKS in SLS iz Laškega v bratskem objemu. Skupno kujejo načrte proti voditeljem SDS. Imajo baje že sestavljeno listo novega gerentskega sosveta okrajnega zastopa. Tamkajšnji voditelji SKS pa so slabo «samostojni», ker so pripravljani iti za svoje načelne nasprotnike po kostanj v ogenj. Razsodna javnost je mnenja, da vrši okrajni zastop v polni meri svoje dolžnosti. Vse te spletko ne bodo žele zaželjenih uspehov.

PREKMURSKO PISMO.

Dolnja Lendava, septembra.

Gospod urednik! Najprve jih morem odpustjenja prositi, ar sem jim tak dugo nikaj ne piso. Preveč dosta dela sem meo na poli, pa sem vsigdar ne meo vremena, ka bi za pero zgrabo. Poleg toga pa so naše domače prilike tak zmešane, ka se tudi meni pamet včistar motno napravile. Pri nas v Prekmurju ranč tak vč vidi, kak na Kitajskom, ar bi tudi pri nas vsi radi kčveti bili in oblast v rokaj meli. Mi gnesden v Prekmurju telko kandidatušov mamu, ka bi jih lejko dobro polovino brezi carine v Avstrijo odali, pa bi našo lūdstvo od toga nikšega kvara ne melo in tudi naša državna kasa bi nikšje škode ne mela, če za izvažanje kčvetkandidatušov nebi carine prosila.

Gvūšno že gospod urednik znajo, ka se je pri nas edna nova partaja narodila. V Dolnji Lendavi so vkčper stopili eden fiškališ, evangeličanški in papinski dūhovniki, pa so napravili novo Prekmurško stranko, ki nam siromakom naj blajženost prinese. Tem gospodom pa mi povemo, ka mi dobro znamo, ka oni blajženost že na tem sveti majo, nam pa je spraviti nemrejo. Ar gnesden Radičova repūblika nikaj več ne dela, so nam drūgo zanjko nastavili in mislijo, ka bomo mi v njo kak teoci noter skočili. Okoli 90.000 nas je Prekmurcev in ta gospoda šče za nas napraviti svojo partajo. Oni mislijo, ka mi računati ne znamo. V celoj našoj državi je okoli 12 milijon lūdi. Če bi vsakših 90.000 lūdi štelo meti svojo partajo, te bi mi nūcali 130 partajov, či bi šteli naš parlament včspuniti. Kak bi pri takšom številu partajov v Beogradu včvidlo, si lejko vsakšji pameten človik misli.

Što po glavi ne hodi, tisti more znati, ka vsakšja vesnica svoje partaje meti nemre. Z velkov

reklamov se je začnola Prekmurška stranka, jaz pa mislim, ka nova Prekmurška stranka nema več lūdi, kak jih z enim rešetom, takšim, kakšega mlaci pri mlatitvi nūcajo, lejko pokrije. Na rešeto pa sem se zatogavolo spominav ar je to tista strašna šker, štero ta gospoda v svojom političnom deli najbole nūca.

Znajo, gospod urednik, ka je največši beteg v našoj krajini, šteroga mi moremo ednok vračiti, či ščemo, ka se nam bo bogšje godilo? To je, ka bi pri nas vsi radi kčveti bili. Toti beteg pa lejko samo tak zvravimo, či bomo pri prišestnih volitvaj vsem tistim, šteri mislijo, ka je Prekmurje drugoga nikaj ne kak ena velka lovina za volilne kčglice, v njuvove ladice fige notri pokazali. Ka si vsa ta gospoda misli, ka smo mi Prekmurci najbole nori lūdje na sveti? Mi vsem lovcem, ki po Prekmurju volivne kčglice lovijo, ednok za vsigdar povemo: zadosta mamu tega noroga špajsa. Radičova partaja nam je republiko obečala, pravila, če njoj oblast damo, ka nede trebalo porcije plačivati, ne soldakov slūžiti in še drūge takšje nebeške dobrote. Gnesden pa je na vladi in je vse to vkraj lūčila. Mi pa smo zaj glih tak napravili in smo Radičovo partajo vkraj lūčili.

Tudi gospod Klekl so sprevidli, ka njihova avtonomija nikaj več ne vleče. Zaj pa so si novč zanjko zmislili. Oni zaj lūdstvu pripovidavlejo, ka ščejo v Beogradu Prekmurje k Hrvatskoj prikopčati, in pravijo, ka bodo oni to napravili, ka se to nede zgodilo. Mi pa jim to pravimo, ka je to delo nepotrebno, ar naše lūdstvo na Hrvatsko najč ne misli. Naše lūdstvo samo to misli, kak bi si pomagalo v svojem velkem siromaštvi. Či je radičova stranka svojim Hrvatom telko pomagala kak nam Prekmurcem, te naj rajši doma ostane, pa k nam ne hodi več.

Gospod urednik! Malo nas je od kraja pri demokratskoj stranki bilo, gnesden pa je naša stranka v Prekmurju že tak močna, ka bo ona v bodoče Prekmurje v rokaj mela. V nedelo 29. avgusta sem bio v Soboti in sem gledav zborūvanje Kleklinove partaje. Držav sem roke v žepki, pa sem se celoj komediji smejav. V soboto 28. avgusta je od Kleklinove partaje gori vzeta mūzika edno velko falingo včinila. Zaigrala je «Još Hrvatska ni propala» namesto, ka bi svoje instrūmente močno napihnila in zaigrala «Ešče je nej propadnila v Prekmurju demokratska stranka.»

Naj zdravi ostanejo gospod urednik. Vaš zvesti prekmurški demokrat.

ZANIMIVOSTI

KOLIKO ŽUŽELK UNIČIJO PTICE.

Važna vloga ptic kot uničevalk žuželk se v današnji dobi, ki se s tako vneemo bavi z vprašanjem uničevanja mrčesa, vedno bolj priznava. Ptice so najboljše pomočnice v boju proti nadležnim ter nevarnim komarjem in muham.

Neki profesor je izračunal, koliko teh drobnih živalic spravijo ptiči v želodčji grob. Ugotovil je, da je neka ptica od 3. ure zjutraj do 6. ure zvečer priletela okrog 500krat k gnezdu in hranila mladiče. Samec in samica sta prinesla pri vsakem takšnem obisku svojega gnezda najmanj po eno

žuželko, kakor muhe, komarje, metulje, gosenice in drugo, tako da en sam par uniči dnevno najmanj en tisoč žuželk za hrano mladičev.

K temu pride še lastna prehrana samca in samice, ki se ceni dnevno na dvakratno do dvainpolkratno težo lastnega telesa. Kljub temu občudovanja vrednemu uničevanju pa seveda ptice same ne zadostujejo na pr. v boju proti muham, kajti muha lahko postane v enem poletju mati okrog 120 milijonov potomcev.

MRAVLJE UNIČILE VAS.

Bele mravlje so v Španiji velika nadloga in povzročajo strah ter grozo, kjer nastopijo. Sredstev za obrambo pred temi nevarnimi potujočimi živalicami ni nikakih, tako da so ljudje prisiljeni zbežati, čim se pojavijo bele armade, ki korakajo nevzdržno naprej v gostih pravilnih vrstah.

Neka vas pri Valenciji na Španskem je nedavno postala žrtev teh mravljinških rojev, ki so se pojavili popolnoma nepričakovano. Trajalo je več dni, preden se je končal mogočni pohod. Bele mravlje so se ob prihodu v vas takoj lotile hiš in so zrahljale zidove tako, da je večina hiš v opasnosti, da se bo porušila. Več hiš se je v resnici tudi razrušilo.

Kmetje so začeli uničevalno borbo proti strašnim živalicam z vsemi mogočimi sredstvi. Pobjjali so jih z raznim orodjem, zažigali, polivali s strupenimi tekočinami, a vse skupaj ni pomagalo. Ljudje so morali zbežati pred strašnimi živalicami, ki so se takoj lotile tudi ljudi, ki so jim prišli preblizu.

Čim so roji te nadleže odkorakali naprej, so se kmetje zopet vrnili, a našli so svoja domovanja popolnoma opustošena.

× Strašen vrtničasti vihar na Japonskem. V nedeljo proti večeru je nastal na Japonskem strašen vrtničasti vihar, ki je zahteval številne smrtnne žrtve in ranjene ter napravil ogromno škodo. V mestu Tojohaši se je podrla šola. Dvanajst otrok je bilo ubitih, devetdeset ranjenih. Pri Hamamatu je vrgel vihar s tira več vlakov. Okrog petdeset potnikov je pri tem izgubilo svoje življenje ali pa bilo ranjenih. Kakor se ceni, je vihar porušil nad 300 hiš, okrog 700 pa težko poškodoval. Brez vsake poškodbe ni v območju viharja nobena hiša.

× Odkritje neznane vasi. Ruski oficir Popov je potoval po Severni Sibiriji in prišel daleč na severu do neke vasi z 38 prebivalci. Vas se nahaja več tisoč kilometrov od najbližjega človeškega bivališča ter je od treh strani obdana z obširnimi močvirjem. Prebivalci vasi še niso nikdar videli kakšnega tujca. Vaščani govore sicer rusko, a je njihova ruščina zelo izpremenjena in pomešana z besedami drugih narodov.

STAROZNANA

RESTAVRACIJA „PRI ŠESTICI“

(„PRI ZEKSARJU“) V LJUBLJANI NA DUNAJSKI CESTI
SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU IZ MESTA IN DEŽELE TUDI

ZA ČAS JESENSKE RAZSTAVE

REZI ZALAZNIK.

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Razlika med mojstrom in pomočnikom.

Razgovarjala sta se dva čevljarska pomočnika in je dejal Boltežar: «Cuj, Gašper, ali veš, kakšna je razlika med mojstrom in pomočnikom?»

Gašper: «Ne.»

Boltežar: «Če je pomočnik bolan, pravijo, da je pijan; če je mojster pijan, takrat pa rečejo, da je bolan.»

Molčečnost.

Kozma: «Bodite prepričani, gospod Damijan, da jaz prav malo govorim.»

Damijan: «To vam prav rad verjamem. Tudi jaz sem oženjen.»

Jurček in konj.

Jurček je bil na sprehodu s svojim očetom in je videl na paši konjička. «Tegale bova pa s seboj odvedla,» je menil Jurček.

«To se ne sme,» je ugovarjal oče, «ker bi bila to tatvina.»

«Ali se tatvina kaznuje?» je spraševal Jurček.

«Seveda! Kdor krađe konje, pride v ječo.»

«Za kako dolgo?» je nadaljeval dečko.

«Najmanj za pol leta.»

Jurček je malo premišljal, nato pa rekel: «Ata, ali boš mojega konjička dobro hranil ves ta čas? ...»

Smola.

Bila sta najboljša prijatelja mešetar Srakoper in godec Hlačoper. Služila sta svoječasno skupno vojske. Kar ju je pa najbolj družilo, je bilo njuno skupno trpljenje: golša. Srakoperju je bila golša zelo nadležna, a Hlačoperju je bila po volji, kajti nositi je mogel ovratnike svojega prijatelja in si je zaradi tega prihranil mnoge stroške.

Tako je trajalo dolgo vrsto let, da si je Hlačoper samo izposojeval ovratnike od svojega prijatelja.

Pred kratkim je prišel Hlačoper ves srdit v domačo gostilno in silno razsajal. Ko so ga vprašali, kaj ga je prijelo, je povedal, da se je sprl s svojim prijateljem Srakoperjem, češ: «15 let sva bila najboljša prijatelja, sedaj pa si je ta potepuh dal operirati golšo — pač samo zato, da jaz ne morem več nositi njegovih ovratnikov.»

Snubitev.

Mladi Evzebij Hlačomer je prišel k Zvitopirčevim prosit za roko domače hčerke.

Hišni oče: «Mi je prav žal, gospod Hlačomer... Informacije, ki sem jih dobil v informacijskem uradu o vaši osebi, so takšne, da vas ne moremo sprejeti v našo družino...»

Hlačomer: «Prosim, prosim, jaz sem dobil v istem informacijskem uradu enake informacije o vaši družini...»

Hišni oče: «No, potem pa na informacije tega urada ni veliko dati.»

In tako je bil mladi mož sprejet v naročje Zvitopirčeve družine.

Dober domislek.

Mrzlega zimskega dne se je pripeljal mešetar Ožbovt k gostilni pri «Pijanem ciganu», izpregel ter stopil v gostilniško sobo. Okrog gostilniške peči je sedelo vse poino gostov, a nobenemu ni padlo v glavo, da bi napravil prostor polmrznjenemu Ožbovtu. Pa si je Ožbovt domislil: «Gospod gostilničar, prinesite mojemu konju porcijo slanikov.»

«Vi mislite pač porcij. sena,» je popravil gostilničar.

«Vem, kaj govorim,» je nadaljeval Ožbovt, «jaz mislim res slanike.»

Gostilničar je odšel, da ustreže gostu, a tudi zapečnjaki, ki so sedeli okrog peči, so se podali drug za drugim na dvorišče, da si ogledajo čudo-

vitega konja, ki žre slanike. Medtem pa je Ožbovt ostal v sobi in si poiskal najprimernejši prostor za pečo. Kmalu se je gostilničar vrnil in dejal: «Gospod, konj ne mara slanikov.»

«Že prav,» je odgovoril Ožbovt, «kar dajte njemu krme, meni pa dva slanika. Jaz sem svoj namen že dosegel.»

Čevlje za šolsko mladino

215a

26 — 30

31 — 35

36 — 39

Din 60[—], Din 95[—], Din 135[—]

„PETOVIA“ zaloga čevljev

Ljubljana, Dunajska cesta 1a.

Telefon št. 16.

Ustanovljena leta 1889.

Poštni ček 10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje
vloženega denarja
nad 200 milijonov
dinarjev.

(Gradska štedionica)

LJUBLJANA

Prešernova ulica

Stanje
vloženega denarja
nad 800 milijonov
kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi, cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

Pozabljenost rešiteljica življenja.

Župnik na Petelinjem hribu je stopil na prižnico. Hotel je odpreti sveto pismo, toda nena doma je pozabil, o čem je hotel pridigovati. Zastonj si je napejal spomin, ni se mogel spomniti. Tedaj je v svojem obupu odprl sveto pismo in njegovo iskajoče oko je naletelo na mesto, ki opisuje samomor. V hipu je bil njegov sklep storjen. Prečital je dotično mesto, nato pa se mu je kar samo od sebe odprlo, da je začel prav ognjevito govoriti.

Ko je končal svojo pridigo in se vrnil v zakristijo, se mu je javil mož, ki je na vsak način hotel govoriti z njim. «Gospod župnik,» je menil mož, «jaz se vam zahvaljujem za pridigo. Danes sem odšel od doma z namenom, da bi si vzel življenje, toda vaša pridiga o samomoru me je spravila na druge misli.»

Migljaj.

Evlalija: «Ne, ne, danes ne pridem k vam na čaj, gospod Tiburcij... Mogoče pozneje... prihodnji teden...»

Tiburcij: «Zakaj pa ne danes, Evlalija? Saj ste mi obljubili in jaz sem se že tako veselil na to.»

Evlalija: «Ali pa boste tudi pridni, gospod Tiburcij?»

Tiburcij: «To se razume! Kaj pa mislite? Kako bi si upal zlorabiti vaše zaupanje! Jaz ne bom prav ničesar... niti ne bom skušal dotakniti se vaših rok, čeprav moja strast postaja od dne do dne večja in nepremagljiva...»

Evlalija: «A tako, potem bom prišla šele prihodnji teden...»

MALI OGLASI

Učenca

za usnjarsko obrt sprejme Ivan Jeglič na Grosupljem. 194

Brinje 214

črna hrvaško, prvovrstno, nudi po najnižji ceni
t. Knez, Ljubljana, Gosposvetska o. 3.

Svarilo čevljarjem!

Naš bivši potnik Josip Lešnik ni več upravičen sprejemati naročila za nas, ker ga zaradi nepoštenosti sodnijsko zasledujemo. Vsi, ki so po 25. juniju t. l. pri njem naročili patent «Novo», naj se pismeno zglasijo, da njihovo naročilo izvršimo. Zahtevajte od naših potnikov nepotvorbene legitimacije.

Razpošiljalnica patenta «Novo»,
Seržon & Stegmüller, Maribor.

JOSIP OLUP 217

Ljubljana, Starl trg št. 2 (na vogalu)
Trgovina z manufakturnim blagom in moškimi oblačili domačega izdelka.

Priporoča tudi

svojo gostilno „Pod Trančo“
v kateri se točijo najboljša štajerska in dolenska vina.

Par čevljev

po lastni izbiri

dobi vsak
deseti kupec

pri

„DOKO“ LJUBLJANA, Prešernova
ulica št. 9, na dvorišču.

Poleg tega pa kupite tu najboljšo obutev,
izdelano ročno v lastni tovarni.

zastonj

Poravnajte naročnino!

TRI

RITRITRI

Veselje
in
zadovoljnost

izraža obraz gospodinje, katera uporablja za namakanje perila **TRI** in za izpiranje **Zlatorog terpent novo milo**.

TRI je produkt nafte, zato tudi najfinejšem perilu popolnoma neškodljiv.

TRI razkroji sam od sebe vso nesnago, ter se ne uporablja samo za namakanje perila, nego tudi pomivanje kuhinjske posode, stekla, čiščenje podov, parketov itd. **Zlatorog** terpentinovo milo je simbol neprekosljive kakovosti in čistosti.

Vsaka gospodinja, ki je le enkrat prala z njim, ne uporablja več drugega mila.

S **TRI** in **ZLATOROG** terpentinovim milom oprano perilo je lepše kot novo, bleščečebelno in ima prijeten vonj!

JOSIP OLUP 217

Ljubljana, Starl trg št. 2 (na vogalu)
Trgovina z manufakturnim blagom in moškimi oblačili domačega izdelka.

Priporoča tudi

svojo gostilno „Pod Trančo“
v kateri se točijo najboljša štajerska in dolenska vina.

Par čevljev

po lastni izbiri

dobi vsak
deseti kupec

pri

„DOKO“ LJUBLJANA, Prešernova
ulica št. 9, na dvorišču.

Poleg tega pa kupite tu najboljšo obutev,
izdelano ročno v lastni tovarni.

zastonj

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem s 1. septembrom t. l. prevzel

kolodvorsko restavracijo
Maribor, glavni kolodvor

ter se slavnemu občinstvu za cenjeni obisk najvljudneje priporočam

TOMO MAJER
restavrater.

213

Parobrodna družba

„Lloyd Sabaudo“-Genova

vzdržuje s svojimi krasimi parobrodi najceneje, najhitreje in najprikladneje redne zveze z

Južno Ameriko,
Severno Ameriko
in **Avstralijo.**

Vsa pojasnila daje:

209

„Lloyd Sabaudo“
zastopstvo za Slovenijo
Ljubljana, Dunajska cesta 33.